

Sreda, 7. septembar 2005.
Svedok Vojislav Šešelj
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.00 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs (Nice) treba u dokazni spis da uvedemo dva dokumenta od juče.

TUŽILAC NAJS: Mislim da da. Jedan od njih je kratak insert iz intervjua koji je ovaj svedok dao za emisiju "Smrt Jugoslavije" (The Death of Yugoslavia), iako to na kraju nije ušlo u emisiju. Prema tome, to je jedna stvar za koju želim da se uvrsti u spis.

SUDIJA ROBINSON: U redu. To ćemo da uvrstimo.

TUŽILAC NAJS: To je, znate, onaj deo gde smo imali problema sa prevodom i nije bilo jasno da li je reč o nacionalnom ili nacionalističkom.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se da dokazni broj.

sekretar: To će biti broj 878.

TUŽILAC NAJS: I drugi dokument koji verovatno imate na umu, je dokument sa tri odlomka iz knjige ovog svedoka "Politika kao izazov savesti". To su one beleške gde piše da oni fundamentalisti koji se ne slažu da je Bosna srpska, mogu da se pakuju i odu.

SUDIJA KVON: "Politika kao izazov savesti" je već uvrštena u spis. Nosi broj 876, ali ja mislim da vi sada mislite na dokument "Horvatove ustaške fantazmagorije" koji još nije uvršten?

TUŽILAC NAJS: Da, tačno. Taj još nije uvršteno, ali ja imam još par pitanja u vezi s tim dokumentom. Pogledali smo samo jedan odlomak.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Mislim da moramo da imamo kontrolu nad tim šta je uvršteno, a šta nije uvršteno u spis. Ne želimo da se ovde stvari gomilaju, a da nisu uvrštene u spis. Gospodine Šešelj, vi ste juče rekli da je tužilac koji unakrsno ispituje bio nepristojan prema vama ili nešto u tom smislu. Želim sada jasno da vam stavim do znanja da unakrsno ispitivanje sme da bude oštro, čak i agresivno i da to nije ništa loše. Isto tako, to vas ne oslobađa vaše obaveze da u odgovorima budete pristojni. Dakle, oštro i agresivno unakrsno ispitivanje nije ista stvar što i nepristojno, jer onaj ko unakrsno ispituje, ima pravo da svedoku suprotne strane iznese svoje teze. Izvolite, gospodine Najs.

SVEDOK ŠEŠELJ: Gospodine Robinson (Robinson) ...

SUDIJA ROBINSON: Nemojte da odgovorate. Gospodine Najs, nastavite sa ispitivanjem.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala, časni Sude. Juče smo gledali odlomke iz knjige "Horvatove ustaške fantazmagorije". Gospodine Šešelj, molim vas pogledajte sad treći od tri označena pasusa. Na engleskom su to strane 15 i 16, a na vašem jeziku je to na poslednjoj strani. To je pasus sa podnaslovom "Uskoro miting Srba u Kumanovu". Obeleženi pasus je na sledećoj strani, na poslednjoj strani. Vi uvek, naravno, možete da spomenete i kontekst, a ja ću sada

da vam pročitati šta ovde piše u obeleženom pasusu. Molim poslužitelja da to stavi na grafoskop. Ne mari ako to nemate, ja ću da vam pročitam. "Svi kojima je nečista savest treba da strahuju od nas Srba. Imaju razloga da se boje. Mi Srbi smo previše kroz istoriju zaboravljali i opraštali. Poručili smo Hrvatima: odvažte li se ponovo na genocidne radnje protiv srpskog naroda, ne samo da ćemo osvetiti sadašnju žrtvu, nego ćemo im ispostaviti račune za žrtve iz Prvog i Drugog svetskog rata, a mi njih još ugrozili nismo. Mi ni na jedno hrvatsko selo nismo napali. Mi smo samo srpska sela branili. Tamo gde nas nema i gde ne možemo da ih odbranimo, mi ćemo de se svetimo tamo gde su Hrvati najslabiji. Jednostavno, mi govorimo jezikom snage, jezikom moći, jer srpski narod je snažan i moćan kad je Srbija jedinstvena, kad su Srbi složni". Prvo, da li su to vaše reči?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, to su moje reči ...

prevodilac: Mikrofon nije uključen.

SUDIJA ROBINSON: Mikrofon za svedoka, molim vas.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. To su moje reči iz jednog teksta u okviru zbornika radova koji sam objavio pod naslovom "Horvatove ustaške fantazmagorije". Glavni tekst u knjizi je tekst o Branku Horvatu povodom njegove knjige o Kosovu, gde je on sa ustaških pozicija tražio da se Kosovo otcepi od Srbije i pretvori u posebnu federalnu jedinicu, posebnu republiku. Ovo je jedan od tih tekstova i ovo su reči iz tog mog teksta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Ali, dakle, to su bili vaši stavovi koje ste vi javno izrazili. Da li su to stavovi kojih se još držite?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To su stavovi kojih ću se držati do kraja života.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam da li znate kada je ovaj tekst prvi put objavljen? Nije iz knjiga to lako da se utvrdi, kad je taj tekst prvi put objavljen. Možete li da nam pomognete?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovde sve piše, ali vi ne čitate. Ovde je naslov ovoga teksta: "Predizborni govor u Rakovici 4. juna 1991. godine". To vam stoji ovde iznad teksta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Vi to gledate u originalu, a mi u prevedenom delu. Dobro. Dakle 1991. godine vi ste smatrali da je odgovorno da se kaže da ćete da se svetite ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: ... i to za žrtve iz Prvog i Drugog svetskog rata. Svetićete se ljudima koji nisu ni rođeni u to vreme, nego su rođeni tek posle Drugog svetskog rata. Možete li da nam kažete kakvo je opravdanje da jedna obrazovana osoba daje takve izjave u vreme političke krize?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Problem je u vašem tumačenju. Vaša interpretacija je krajnje maliciozna. Ja ovde pretim: ako se Hrvati odvaže na genocidne radnje protiv Srba, dakle ja ih upozoravam. U svrhu upozorenja izričem pretnju. Ovo je opet kondicional. A ja sam već ranije u više navrata, od kojih ste vi jedan citirali, rekao kako smatram da se kažnjavaju narodi i države za te velike masovne zločine, gubitkom teritorija i o tome smo juče raspravljali. Dakle, svi ti moji tekstovi su u kontinuitetu. Oni su jedna ideja razrađena, razrađena detaljno, detaljno, detaljno. Ali sve se mora posmatrati u tom kontekstu. Šta je suština ovog govora? Upozorenje, "nemojte ponovi u genocid". Ja nisam rekao: "mi ćemo se svetiti na pojedincima Hrvatima koji su rođeni posle rata", nego Hrvatima kao takvima. Hrvatima kao kategoriji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sređivanje računa iz Prvog i Drugog svetskog rata, kako ćete da sredite te račune, osim ukoliko to ne sređujete sa onima koji su rođeni posle Drugog svetskog rata?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja ne znam šta vama ovde nedostaje? Verovatno nešto viši koeficijent inteligencije, gospodine Najs. Rekao sam kako ćemo ispostaviti račune. Ispostavićemo račune za ratna razaranja, ubijanje civila, pljačke, otimačine u Srbiji u toku Prvog svet-

skog rata, što je veoma dokumentovano. Račune za Drugi svetski rat, ubistvo milion Srba pod ustaškim hrvatskim režimom. A kako ćemo se ovetiti? Tako što ćemo Hrvatsku svesti na tri županije: Zagrebačku, Varaždonsku i Križevačku, što i jeste, zapravo, prava Hrvatska. Ovo sve ostalo je oteto od srpskog naroda uz politiku Vatikana (Vatican) i pretvaranjem Srba katolika u Hrvate. To je ovde krajnje jasno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Razumem. I poslednje pitanje u vezi s ovim pasusom. Kad pogledamo poslednju rečenicu, ili dve: "mi ćemo se svetiti tamo gde su Hrvati najslabiji. Jednostavno, mi govorimo jezikom snage, jezikom moći, jer srpski narod je snažan i moćan kad je Srbija jedinstvena". Ta rečenica i po ne bi, dakle, trebala da prouzrokuje nikakav faktički strah kod stanovnika Hrvatske, rođenih posle Drugog svetskog rata? To bi moglo da uzrokuje samo neke strahove o miroljubivom priključenju teritorija koje se nepravedno zovu hrvatskim, a koje vi sugerirate, zar ne?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa što se tiče miroljubivosti, ne možete to meni pripisati. Nisam ja naročito miroljubiv čovek. Ja sam u principu za mir, ali ne po svaku cenu. Ne po cenu žrtvovanja srpskih nacionalnih interesa i ja se nikad nisam naročito isticao nekom miroljubivom politikom. To ostavimo po strani. Niti vi mene možete diskvalifikovati zato što ja nisam miroljubiv čovek po vašem ukusu, ali ovde ja govorim o tome da smo mi Srbi snažni kad smo jedinstveni. Plediram na što viši stepen nacionalnog jedinstva Srba, a svestan sam i toga da se Hrvati ne bi ni usudili da krenu na otcepljenje i na sukob sa Srbima da nisu imali moćnu podršku iz inostranstva. Svaki put kad su Hrvati nasrtali na srpski narod i činili genocidne radnje, oni su imali podršku ili Austro-Ugarske (Austro-Hungary) ili Hitlerovu (Adolf Hitler), u ovom slučaju podršku Vatikana i svih zapadnih sila. Ali ja bezbroj puta, u raznim mojim govorima i u ovoj knjizi i u onome šta ste juče ovde predočili, što je govor ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Šešelj. Mislim da ste odgovorili na pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ono šta je od značaja za ovo suđenje je sledeće ... Idemo u dva dela. Prvo, moja tvrdnja da ste vi opasan i zao čovek koji ste generisali strahovanje kod dela Srba i pogodne okolnosti za izazivanje nasilja. To je, dakle, generalno moja tvrdnja protiv vas. Drugi deo moje tvrdnje je da optuženi nije ništa učinio da vas spreči ili obeshrabri

SUDIJA ROBINSON: Dozvolite svedoku da prvo odgovori na vašu prvu tvrdnju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Opasan i zao čovek koji stvara strahove kod dela Srba i okolnosti za izazivanje nasilja. O tome se radilo.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: A ja mislim, gospodine Najs, da ste vi pokvaren i podmukao čovek. Najpokvareniji u Haškom tribunalu ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, gospodine Šešelj. Gospodine Šešelj, ja sam vam već objasnio da osoba koja unakrsno ispituje može da se koristi veoma jakim rečima. Može da bude oštra, može da bude agresivna kad vam postavlja pitanje, uključujući i pitanja o vašem karakteru. Vi ste svedok optuženog, vi ste svedok protivničke strane i Tužilaštvo ima pravo da vama iznese svoje teze. Teze Tužilaštva su da ste vi opasna osoba. Ali to ne znači da je on perfidan na bilo koji način. Vi, prema pravilima ovog Suda, ne možete da kažete za tužioca da je perfidan. To možete da kažete za druge svedoke, ali ne za tužioca lično. Prema tome, stvari moraju da budu veoma jasne. Ja neću da vam dozvolim da iznosite navode o karakteru tužioca. To nije dozvoljeno u pravnom sistemu u kom ovde funkcionišemo. Vi možda dolazite iz pravnog sistema u kom niste navikli na oštro unakrsno ispitivanje. Nema ničeg lošeg u ovome šta vam je tužilac rekao. To je teza Tužilaštva i vi na tu tezu morate da odgovorite bez sugerisanja stvari koje, po vašem mišljenju, imaju neke loše veze sa njegovim karakterom. Na tome ću apsolutno da insistiram. Molim vas da sada odgovorite na navod da ste vi opasan čovek.

SVEDOK ŠEŠELJ: Rekao je gospodin Najš da sam ja opasan i opak čovek. A on je podmukao, podao i zao čovek i ne može on mene vređati. To su čiste uvrede ...

SUDIJA ROBINSON: Isključio sam vas. Prekinuo sam vas. Ako nastavite ovako, to neće da koristi optuženom, a vi se ovde pojavljujete kao svedok optuženog. Kada gospodin Najš kaže da ste vi opasan, on iznosi tvrdnju Tužilaštva. To je teza Tužilaštva. Ne radi se ovde o ličnom sporu između vas dvojice. To je njegova procena, teza Tužilaštva zasnovana na dokazima Tužilaštva i vi ne možete na to da odgovorite izričući navode o tužiocu. To je pravni sistem u kom mi ovde funkcionišemo. To je kontradiktoran sistem kog se mi ovde držimo. Zato vas molim da odgovorite na tvrdnju da ste vi opasan čovek i da je vaše ponašanje stvorilo okolnosti za izazivanje nasilja. Da li je to tačno ili to nije tačno? Kako vi na to odgovarate.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja na to odgovaram da je gospodin Najš podmukao ...

SUDIJA ROBINSON: Ja sam vas zaustavio. Objasnio sam vam da vi imate dužnost da odgovorite bez toga da iznosite tvrdnju da je gospodin Najš podmukao čovek. Tako ovaj Sud ne funkcioniše. Zato vas ponovo pitam kako glasi vaš odgovor na tvrdnju da ste vi opasan čovek i da je, generalno govoreći, vaše ponašanje stvaralo okolnosti pogodne za izazivanje nasilja? Ja vam postavljam sada pitanje. Zaboravite da vas je to pitao gospodin Najš. Sada vas to pitam ja.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ko god za mene kaže da sam opak i opasan čovek, on je zao, pokvaren i podmukao, bilo to vi, bilo gospodin Najš, bilo ...

SUDIJA ROBINSON: Ovako nećemo nigde da stignemo, gospodine Šešelj. Ja moram ...

SVEDOK ŠEŠELJ: To je moj odgovor na pitanje.

SUDIJA ROBINSON: ... da vam kažem da vi sada ne delujete u intere-

su gospodina Miloševića koji vas je ovamo doveo da mu pomognete u njegovoj odbrani.

SVEDOK ŠEŠELJ: Gospodin Milošević je mene ovde doveo da istinito svedočim o činjenicama, pod pretpostavkom da bi moje istinito svedočenje o činjenicama moglo doprineti njegovoj odbrani. A moj odgovor na pitanje gospodina Najsa je taj da svako ko za mene tvrdi da sam ...

SUDIJA ROBINSON: Ja sam vas isključio. Isključio sam vas. Vi morate da odgovarate tako da ne spominjete karakter tužioca, a ni moj karakter ili karakter bilo kog sudije u ovom Pretresnom veću. Tako funkcioniše ovaj naš pravni sistem. Ovo je kontradiktorni postupak. Ako vi nemate odgovor na pitanje, Pretresno veće će da uputi tužioca da pređe na sledeće pitanje, a mi ćemo onda sami da donesemo odluku o tome kako ste vi odgovorili, odnosno niste odgovorili. Gospodine Najs, pređite na sledeće pitanje.

TUŽILAC NAJS: U redu. Možda će svedoku da bude od pomoći, u vezi sa mojim kasnijim pitanjima, da ima na umu da činjenica da mu ja sada iznosim ono šta će Tužilaštvo da iznosi u svojoj završnoj reči, znači da on sada ima priliku na to da odgovori i to je jednostavno pravično prema njemu. A ako on odluči da na takvu tvrdnju ne odgovori, onda mi nastavljamo sa svojom tvrdnjom da je ta naša tvrdnja dobro utemeljena. Molim da se ovom dokumentu da dokazni broj.

SUDIJA ROBINSON: Koji će da bude dokazni broj za ovaj dokument? Ako sam dobro shvatio, sistem numerisanja nije u ovom trenutku baš sasvim jasan, pa ćemo da dobijemo dokazni broj kasnije. Možemo li to sada da rešimo?

sekretar: Da, časni Sude. Izvinjavam se zbog zabune. Dokument "Horvatove ustaške fantazmagorije" nosiće dokazni broj 877, a "Politika kao izazov savesti" nosi dokazni broj 876.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, verovatno je moja greška što sam pokušao da pođem kraćim putem i ja preuzimam odgovornost za svaki dokazni predmet pojedinačno. Sledeći dokazni predmet je jedan video insert. Sada ćemo da podelimo transkript. On je iz aprila 1991. godine. To je insert iz programa *Sanction*. Nadam se da će to da vam bude od pomoći.

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: ... nad srpsim narodom poručujemo im: osvetićemo svaki srpski život, a ispostavićemo im račune i za zločine u novijoj prošlosti. Ništa neće ostati nekažnjeno.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Evo, tako ste vi izneli svoje argumente. Da li smatrate da je to poziv na racionalan odgovor ili na strasti u vašoj publici?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, ja sam veoma strastven čovek i ja računam na ljudske strasti. Ali moj govor je pre rata, u svrhu upozorenja. Ja upozoravam i na osvetu ukoliko se obnovi genocid nad srpskim narodom. I ta pretnja je javno i otvoreno rečena i nije mogla biti jasnija, ali je ona u svrhu odvratanja izrečena.

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak, gospodine Najs.

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS: Molim da se ovom video insertu da dokazni broj.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

sekretar: Dokazni broj 878.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada ...

SUDIJA KVON: 878 je broj koji smo dali za dokument "Smrt Jugoslavije".

sekretar: Časni Sude, mislim da ste u pravu. Onda će to da bude dokazni broj 879. Međutim, ja još nisam dobila dokazni predmet 878.

SUDIJA KVON: To smo juče videli.

TUŽILAC NAJS: Sada ćemo da pogledamo još jedan insert iz emisije "Smrt Jugoslavije" u kom se vidi ovaj svedok.

(Video snimak)

novinar: Raniji saveznici predsednika Miloševića započeli su da izazivaju sukob između Srba i Srba ...

Vojislav Šešelj: Srpstvo je u samim korenima ugroženo. Ustaške horde atakuju na srpska sela, na srpske žene i decu. Ustaške horde nastoje da dovrše ono: genocid nad srpskim narodom.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste svesni toga da opasnost propagande leži u preuveličavanju rizika sa kojima su možda suočeni ljudi koje želite da mobilišete? Da li vam je poznat taj osnovni problem propagande?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovde uopšte nije reč o propagandi. Govorim o realnim činjenicama i ništa nisam preuveličavao.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Šešelj, gde ste održali taj govor?

SVEDOK ŠEŠELJ: Ne znam, meni je snimak bio veoma mutan ovde.

Nisam video.

SUDIJA BONOMI: Meni se čini apsolutno normalnim da znate gde ste govorili i kome ste govorili. Gospodine Najs, možemo li to da razjasnimo?

TUŽILAC NAJS: Nisam siguran da to odmah sada možemo da razjasnimo ...

SUDIJA BONOMI: Vidite, ovakvi televizijski programi ... Samo trenutak. Ako ne znamo gde je to bilo, to nam nije ni od kakve pomoći.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ako to puste bolje, možemo da razjasnimo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj, pomozite nam, ako znate. U kom delu devedesetih ste apelovali na svoj narod, pozivajući se na ustaške horde koje napadaju srpska sela?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vi ste u stanju, gospodine Najs, da ovde vidite ... Verovatno ima i nekih oznaka gde je bio govor. Ja sam čuo i na engleskom neki uvod i verovatno se iz toga može videti i kad i gde. Ja pretpostavljam, sudeći prema ovom snimku, da je govor u Srbiji. Ali ja se ne mogu ovako setiti svih mojih govora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Smatram da bi bilo u redu da se gospodinu Šešelju prevede engleski deo teksta koji je izrečen neposredno pred njegov citat, a čuli smo ga sa ovog klipa koji je emitovao gospodin Najs.

SUDIJA ROBINSON: Da, da. Dajte da vidimo ponovo taj insert.

(Video snimak)

novinar: Raniji saveznici predsednika Miloševića započeli su da izazivaju sukob između Hrvata i Srba

prevodioci: Prva reč nije bila jasna.

Vojislav Šešelj: Srpstvo je u samim korenima ugroženo. Ustaške horde atakuju na srpska sela, na srpske žene i decu. Ustaške horde nastoje da dovrše ono: genocid nad srpskim narodom

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To mora da bude negde 1990. ili 1991. godine, pre nego što je sukob započeo.

SUDIJA BONOMI: Mogu li ja prvo da pitam. Zbog čega je transkript koji mi imamo drugačiji od onoga što vidimo na titlovima? Da li ima neki razlog za to?

TUŽILAC NAJS: Da, časni Sude. Možda ćete da se setite da smo sa programom "Smrt Jugoslavije" često imali slučaj da se u titlovima više rezimira od onoga šta se govori, šta se transkribuje, tako da ovo šta vi imate je transkript tačno onoga šta je rečeno, reč po reč.

SUDIJA BONOMI: Hvala vam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Razlog zbog čega vas ovo pitam ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Imam primedbu na ovo šta je rekao gospodin Najs. On objašnjava da je u ovom Bi-Bi-Si (BBC) programu se u titlovima više rezimira. To je neistina. U titlovima se brutalno laže, jer vi ste imali prilike da vidite falsifikate onoga šta ja govorim i pokazao sam vam ovde u prevodima, pa ste vraćali prevodioce pet puta da vam prevedu i preveli su tačno. Ovi vaši prevodioci su preveli tačno. A BBC u mnogo slučajeva u tom programu, montiranom i tenden-

cioznom "Smrt Jugoslavije", brutalno laže i falsifikuje ono šta ljudi govore, jer računa da njena publika ne zna srpski jezik, a što se tiče Srba, šta se njih tiče. Tako da je to jedan, jedan potpuno bezvredan dokaz i samo dokaz propagande protiv Srba ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam. Hvala vam, gospodine Miloševiću. Ako budemo uvodili u dokazni materijal ovaj transkript, on mora da bude uveden uz ogradu koju je maločas izrekao gospodin Milošević. Gospodin Milošević, takođe, ima priliku da o tome govori u dodatnom ispitivanju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Čini se da je ovo bilo pred saveznom Skupštinom u Beogradu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Moguće da je bilo pred saveznom Skupštinom sudeći po velikoj masi ljudi. To je negde u Srbiji. Ovolika masa ljudi nije bila moguća u Srpskoj Krajini. Ovo je bilo u Srbiji. Moguće da je reč o mitingu pred saveznom Skupštinom 15. ili 21. maja 1991. godine, ali nisam potpuno siguran i snimak mi je bio krajnje nejasan. Ne znam da li je kod vas taj slučaj. Meni je i sad zamućen ekran preda mnom ovde. Možda se tu nešto može učiniti ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Treba podesiti ugao.

SVEDOK ŠEŠELJ: Potpuno mi je zamućen ekran. Može stražar da se uveri.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelji, nas samo zanima, ne u ograničenom smislu, ali u drugom smislu, šta ste vi radili i zbog čega. Nas ne zanima kakav je ovo imalo efekat na odgovornost optuženog. Ali vama je dozvoljeno, bez ikakve primedbe, da se obraćate ljudima na toj osnovi da neke ustaške horde pokušavaju da dovrše genocid. Ko su te ustaške horde na koje ste se pozivali?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ustaške horde su, pre svega, Tuđmanovi pripadnici Zbora nacionalne garde, paravojne formacije koja je nasrtala na srpsko civilno stanovništvo po svim zapadnim srp-

skim zemljama u sastavu hrvatske federalne jedinice. To su ustaške horde. E sad, što se tiče ovog vašeg stava da je meni dozvoljeno, u Srbiji je pod vlašću gospodina Miloševića bila potpuna sloboda govora. Nit' je ko mogao da mi dozvoljava, niti da mi zabrani da iznesem svoje mišljenje. Po zakonima Srbije, to nije nikakvo krivično delo.

TUŽILAC NAJS: Želeo bih da se uvede u spis i video insert i transkript.

SUDIJA ROBINSON: Uz onu ogradu što se tiče transkripta, koju je istakao gospodin Milošević i koju sam ja ponovio.

sekretar: To će da bude dokazni broj 880.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, ko je dostavio ovaj transkript?

TUŽILAC NAJS: Mi smo ga dostavili. Ono šta piše je da je ovo nacrt prevoda. To nije uradila naša prevodilačka služba. Ali jedan veliki deo prevoda su u tom smislu nacrti. To smo mi uradili.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Kej (Kay), izvolite.

ADVOKAT KEJ: Mogu li ja nešto da predložim. Pošto je bilo problema, netačnih prevoda i drugih prevoda sa nekim problemima, da ukoliko se prikazuju neki video inserti, da nam prevodioci iz kabine prevedu ono šta se kaže, tako da to imamo u transkriptu i da izbegnemo te probleme koji možda postoje u tekstu. Mi smo, takođe, ustanovili, kao što je i gospodin Milošević rekao, da su titlovi netačni. Samo to sam hteo da kažem.

SUDIJA KVON: Nismo čuli da imate neku primedbu konkretno na ovaj

transkript.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Vaš prevod je dobar. Ovaj vaš prevod je dobar.

ADVOKAT KEJ: Možda bi bilo bolje ako to uradimo ponovo, da imamo prevod radi zapisnika.

SUDIJA KVON: Gospodin Milošević je rekao da je ovaj transkript dobar.

SUDIJA ROBINSON: Naš stav ostaje onakav kako smo rekli. Da, gospodine Najs. Nastavite.

TUŽILAC NAJS: Ovaj video insert je prikazan. Dobio je broj?

sekretar: To je dokazni broj 880, rekla sam.

TUŽILAC NAJS: Sledi jedan kraći insert iz jedne emisije koja je prvi put prikazana u Srbiji ...

SVEDOK ŠEŠELJ: Možete li prethodno da mi popravite video, video monitor. Vrlo je mutno i teško mogu da razaznajem. Može vaš tehničar da se uveri da je ovo nemoguće pratiti.

SUDIJA KVON: Mislim da je problem u uglu iz koga gledate. Kada biste mogli malo da se podignete?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda da malo nagnete monitor. Ovaj insert je, časni Sude, prvi put prikazan na srpskoj televiziji, a kasnije je repriziran u jednoj drugoj emisiji koja se zove "Slike i reči mržnje". To je producirala televizija B92 u Beogradu, ali vidimo amblem "RTS" na ovom filmu. To valjda ukazuje koja je originalna kuća to producirala. Nadam se da su svi dobili transkript ...

prevodioci: Možemo li da dobijemo referencu? Hvala.

TUŽILAC NAJS: 23A, za prevodioce.

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: *Granica Karlobag - Ogulin - Karlovac - Virovitica mora da bude naše opredeljenje ...*

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo da zaustavimo. Da li sad vidite, gospodine Šešelj?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Veoma loše vidim. Pretpostavljam da je reč o Narodnoj skupštini zbog mikrofona, ali vaš tehničar može da se uveri da je ovo krajnje nekvalitetan snimak, da je nemoguće pratiti. *What do you think about it* (šta vi mislite o tome)?

TUŽILAC NAJS: Molim časni Sud da svedok ustane dok ovo gleda, jer osim ako njegov monitor nije nešto posebno pokvaren, ja vidim istu sliku kao i on i slika je savršeno jasna.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ako kaže da je slika dobra, ako vaš tehničar kaže da je slika dobra, ja prihvatam da je dobra i da li je to stvar ustajanja i sedenja ili zaista nekvalitetne slike ...

SUDIJA ROBINSON: Tehničar dolazi, gospodine Šešelj. Imajte u vidu da slika nikada neće da bude 100 posto jasna.

SVEDOK ŠEŠELJ: Sad nije ni dva posto jasna. Vidi se samo silueta bele košulje i ništa više i mikrofoni ispred.

SUDIJA ROBINSON: Zar ne vidite lice?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa pitajte vaše tehničare da li oni vide. Da li oni išta

vide ovde. Sad je nešto bolje, *better* (bolje je).

SUDIJA ROBINSON: Zahvaljujemo se tehničarima.

TUŽILAC NAJS: Transkript je podeljen, pustite snimak.

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: *Granica Karlobag - Ogulin - Karlovac - Virovitica mora da bude naše opredeljenje i to je granica na koju armija mora povući sve svoje trupe. Ako nije u stanju bez borbe da ih povuče iz Zagreba, treba ih pod borbom povlačiti uz bombardovanje Zagreba. Armija ima još kapaciteta koje uopšte nije upotrebila. Ako su joj trupe ugrožene, ona ima pravo da upotrebi napalm bombe i sve drugo šta ima na svojim lagerima. I tu se ne smemo igrati. Važnije je spasiti jednu vojničku jedinicu, nego se bojati hoće li tamo i neke slučajne žrtve pasti. Pa ko im je kriv, hteli su rat, imaju rat.*

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodin Šešelj je rekao vrlo jasno da je ovo linija na koju armija treba da povuče svoje trupe, "*to withdraw*" (povući), a ovde se upotrebljava reč "da postavi svoje trupe". Kao da ona dolazi odnekle da postavi svoje trupe. Armija se u to vreme povlači iz Hrvatske i on upotrebljava reč "da povuče" i to dva puta upotrebljava reč "da povuče" svoje trupe na tu liniju, tako da ponovo ovo nije tačno.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Miloševiću, ali to je vrlo nezgodna greška. Da čujemo ponovo taj insert.

SUDIJA BONONI: To je jedino razumno tumačenje i to jedino ima

nekog smisla.

TUŽILAC NAJS: Ako bi mogli prevodioci da prevedu onako kako čuju ...

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: Granica Karlobag – Ogulin – Karlovac – Virovitica mora da bude naše opredeljenje i to je granica na koju armija mora povući sve svoje trupe. Ako nije u stanju bez borbe da ih povuče iz Zagreba, treba ih pod borbom povlačiti uz bombardovanje Zagreba. Armija ima još kapaciteta koje uopšte nije upotrebila. Ako su joj trupe ugrožene, ona ima pravo da upotrebi napalm bombe i sve drugo šta ima na svojim lagerima. I tu se ne smemo igrati. Važnije je spasiti jednu vojničku jedinicu, nego se bojati hoće li tamo i neke slučajne žrtve pasti. Pa ko im je kriv, hteli su rat, imaju rat.

(Kraj video snimka)

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ovo se dešava u saveznoj Skupštini. Znači, vi se ponašate malo uzdržanije.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Ovo se dešava u Skupštini Republike Srbije negde početkom jula 1991. godine. Ja ovde nastupam kao opozicioni narodni poslanik i iznosim svoje političke stavove.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I, između ostalog, vi se zalažete za pravo da se koristi napalm.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja se zalažem da se trupe JNA povuku iz Hrvatske. Iz Zagreba, pre svega i drugih gradova i da to povlačenje obave, pa makar pod borbom. Da koriste sva sredstva koja im stoje na raspolaganju da bi se izvukli.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I ponovo, naravno, govorite o toj liniji

Karlobag - Ogulin - Karlovac - Virovitica kao liniji do koje treba da se povuku trupe.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja to zahtevam pošto Hrvati svojim paravojnim snagama napadaju redom sve kasarne po Hrvatskoj. Ja blagovremeno zahtevam da se JNA povuče iz Hrvatske na granicu Karlobag - Ogulin - Karlovac - Virovitica. Na žalost, moj zahtev niko nije prihvatio.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, vi ste to formulisali kao linija sa koje treba da se povuče, a verovatno treba da se kaže do koje treba da se povuče?

TUŽILAC NAJS: Mislim da je smisao jasan. Molim da se to uvede u spis.

SUDIJA ROBINSON: Da.

sekretar: To će da bude dokazni broj 881.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imamo još nešto da kažemo na tu temu pre nego što pređemo na sledeću. Možemo li sada da pogledamo, za predioce, dokazni predmet 23B. To je kopija jednog dela iz vaših novina. Ovaj broj je objavljen 1992. godine, mislim. Za sudije, to je drugi list, strana koja je označena sa "29". Ceo dokument je preveden.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, ovaj prethodni, pre nego što pređemo na nešto drugo, ima datum septembar 1991. godine na insertu. Da li je to datum izvornog emitovanja ili datum kada je to uklopljeno u neku drugu emisiju?

TUŽILAC NAJS: Ne, to je datum prikazivanja.

SUDIJA BONOMI: Ovaj svedok je rekao da je to bilo u junu 1991. godine, tako da to treba da imate u vidu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Naravno, pogledaćemo taj dokument. Ovo je iz "Velike Srbije" ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Već sam rekao jul 1991. godine. Ja sam tek u junu izabran za poslanika. Nije moglo biti u junu. Moglo je biti samo u julu.

SUDIJA BONOMI: U pravu ste. Savršeno ste u pravu. Moja je greška.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada gledamo ... Mislim da je ovo objavljeno 1991. godine, ali ako vi pogledate original, možda ćete da nam pomognete ... Da, piše novembar 1991. godine i označeni pasus glasi: "Danas, dragi moj Gradimire", ne znam da li ste to našli u tekstu "kad se poslednji put od tebe opraštamo, možemo da ponovimo onu našu srpsku i četničku zakletvu 'nećeš ostati neosvećen'. Dušmani će osetiti kaznu srpskog naroda. Nećemo više praštati kao posle Prvog i Drugog svetskog rata. Došlo je vreme da izmirimo stare račune. Došlo je vreme da osvetimo sve srpske žrtve i da ujedinimo sve srpske zemlje". Izjavama kao što je ova u vašoj publikaciji, da li vi širite mržnju?

SUDIJA BONOMI: Možemo li prvo da imamo činjeničnu osnovu? Da li je ovo u nekoj publikaciji i koji je datum?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li možete da prepozante ovo kao nešto šta je objavljeno u vašem časopisu "Velika Srbija"?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, ovo je objavljeno u listu "Velika Srbija" negde u leto 1991. godine. Ovo je broj 11, a ne 11. mesec, kako misli gospodin Najs. A onda sam taj tekst ponovo objavio u svojoj knjizi "Srpski četnički pokret" 1994. godine. Ovo je moj govor 27. avgusta na planini Čemerniku u selu Pavletina, u oblasti koja se zove Crna Trava na jugu Srbije, na sahrani prvog poginulog dobrovoljca Srpske radikalne stranke Gradimira Pešića. I da bi se shvatio kontekst, ja zahtevam da se celi govor pročita. On nije dug.

TUŽILAC NAJS: To je možda stvar koja treba da se pokrene u dodatnom ispitivanju.

SUDIJA ROBINSON: Da. Upravo je jedna od svrha dodatnog ispitivanja da se tako nešto reši.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možemo li ovaj dokument da uvedemo u spis? Ali moje pitanje vama je sledeće. Ovakvim rečima, a ovo je, mislim, poslednji primer dokumenta na ovu temu, zar se niste maksimalno trudili da širite mržnju koja će da dovede do nasilja?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, ja nisam širio mržnju. Ja govorim o srpskim dušmanima. Vi znate šta znači u srpskom jeziku reč "dušmanin"? To je ili turcizam ili arabizam, ali apsolutno jasan. Dušmanin je onaj najgori neprijatelj, dakle u gradaciji neprijatelja, onaj najgori, genocidni, koji želi da vam uništi samu nacionalnu bit. I to "dušmani" odnosilo se na ustaše. To je bilo sasvim jasno. A drugo, što se tiče ovog poziva na Prvi i Drugi svetski rat, u Drugom svetskom ratu najveće ustaške glavešine su uz pomoć rimo-katoličke crkve, poznatim vaticanskim pacovskim kanalima pobešli iz Hrvatske u Južnu Ameriku (Latin America). O tome su knjige pisane. Oni su svi ostali nekažnjeni. I ja ovoga puta plediram na to da niko ne sme ostati nekažnjen. Osveta je kazna za izvršioca genocidnih radnji i krivičnih dela. Ali nigde, ni u jednom mom tekstu nećete naći da treba ubijati hrvatske civile. To vi ne možete naći. A naravno, setite se u Drugom svetskom ratu kakvim su izrazima Amerikanci i Englezi nazivali Nemce. Nazivali su ih "Hunima". To je varvarski narod ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo jedan trenutak i onda ću da pređem na drugu temu. Da pogledamo drugi aspekt onoga šta ste vi radili. Pogledaćemo dokument 23C. Izvinjavam se, molim broj dokaznog predmeta za prethodni dokument.

sekretar: To će da bude broj 882.

SUDIJA ROBINSON: 881 ili 882? Šta ste hteli da kažete?

sekretar: Treba da bude broj 882.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ovaj potencijalni dokazni predmet koji se trenutno pokazuje, nema označen tekst, tako da ću privremeno da ga povučem. Zamoliću vas da ga ostavite na stranu, inače će nam trebati previše vremena da nađemo taj pasus. Ukratko, gospodine Šešelj, radi se o tome da ste vi u toku celog jednog perioda kojim se mi bavimo, skretali pažnju ljudi na stradanje srpskog naroda kroz istoriju, zar ne?
SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Neprekidno sam skretao pažnju na stradanje srpskog naroda kroz istoriju, a posebno na stradanje srpskog naroda u savremeno doba, čiji sam posmatrač bio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste kategorisali praktično sve Hrvate kao ustaše i skoro da niste pravili nikakvu distinkciju između dobrih i zlih. Sve ste ih stavljali u istu korpu.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To nije tačno. Vi ste sami juče citirali moj tekst gde sam, zapravo, hvalio prave Hrvate. Pravi Hrvati koji još žive u Istri, Kvarneru, Rijeci, gde nije bilo progona Srba. U prvoj polovini 1991. godine širom skoro cele Hrvatske, počinje sistematski progon srpskog naroda i stotine hiljada Srba već beži u Srbiju. A ja ima u vidu još jednu činjenicu, da je Hrvatskom zavladao masovna ustaška histerija u to vreme, slična onoj iz 1941. godine. A upućujem vas na istorijska svedočanstva očevidaca da su Hrvati u Zagrebu lepše i s većim oduševljenjem 1941. godine dočekali Hitlerove trupe ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Šešelj.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Osim što ste hvalili one ljude koje vi definišete Hrvatima, zato jer oni žive u ona dva komadića Hrvatske koje ste vi bili spremni da prihvatite da su Hrvatska, da li sam u pravu da ste vi ostatak njih kategorizovali kao ustaše i da ste time stvorili mnogo emocija?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nije tačno da sam i ostatak Hrvata proglasio u potpunosti za ustaše. Ali vam govorim: masovna ustaška histerija je zavladao u najvećim delovima Hrvatske i u jednom trenutku

većina Hrvata se izjašnjavala kao pristalice ustaškog Tuđmanovog režima, toliko je taj režim uzeo maha u Hrvatskoj. I to je ono na šta sam ja alarmirao srpsku javnost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Možda ja ne mogu da nađem, ali ne znam na šta se poziva gospodin Najs. Ovo je prilično opširan tekst. Ima nekih stotinak strana, ako se ne varam ili možda pedesetak ...

SUDIJA ROBINSON: Mislim da je gospodin Najs ovaj tekst povukao. Da li je to ovaj dokument "Gost Radio Indexa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Nismo obeležili pasuse o kojima želim da postavljam pitanja, pa smo to povukli. Imam sad još jedno pitanje za svedoka, a mislim da ću uskoro da pronađem i taj dokument. Dakle, emocije koje ste potpirivali, to je jedna stvar. A kad je reč o drugoj strani, to su prvo bili Hrvati, a zatim Muslimani. Vaš je cilj bio da se oni boje posledica onoga do čega bi moglo da dođe. Kad je reč o Muslimanima, vaša je namera bila da ih navedete da bi oni pod izvesnim okolnostima mogli da budu izbačeni iz zemlje. Da li je to tačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nije. Ja nikada nisam rekao da bi muslimani mogli biti ili da bi trebalo biti izbačeni iz zemlje. 1990. godine ja pišem apel Srbima islamske veroispovesti koji počinjem sa "braćo muslimani". Ja se trudim svim silama da se u Bosni i Hercegovini izbegne ratni rasplet, poput onoga u Hrvatskoj. Ali napadam neprekidno islamske fundamentaliste i panislamiste. I ja ne podgrevam emocije te vrste. Ja upozoravam da se zločini nad srpskim narodom u Hrvatskoj ponavljaju i da poprimaju iste oblike poput onih iz Drugog svetskog rata. Uostalom, ja imam u vidu u to isto vreme da izlazi hrvatski poslanik u Saboru, to smo videli na svim televizijama i svoj govor završava starim ustaškim pozdravom koji je isti kao Musolinijev (Benito Mussolini) i Hitlerov. Za skupštinskom govorni-

com? A vi mislite da se te stvari mogu izvući iz konteksta. Svaki moj govor je moja rekacija na ono još gore šta se dešavalo u Hrvatskoj. U hrvatskom Saboru izlazi poslanik i pozdravlja uzdignutom rukom ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Šešelj.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada možemo da pogledamo sledeći dokument, ovaj paragraf . Molim da se da svedoku. Molim svedoka da prvo u srpskom originalu pogleda naslovnu stranu i da nam kaže šta je to?

SUDIJA ROBINSON: Da li je to onaj dokument "Gost radio Indexa"?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Pogledajte, molim vas, naslovnu stranu srpskog originala. Podsetite se kakav je to dokument?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovo je moja knjiga pod naslovom "Kroz politički galimatijas". To je zbirka mojih radio i televizijskih emisija, a objavljena je prvi put 1993. godine u Beogradu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Želim da pogledate samo dva pasusa. Na engleskom je to dno strane 20, a na srpskom mislim ... Pogledajte, molim vas, stranicu 263. Mislim da je to pravi pasus.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Na toj strani nije ništa označeno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne brinite. Pročitajte nam ... Idite, molim vas, do strane 263 i pogledajte paragraf pri dnu te strane. Pročitajte, molim vas, samo prve tri reči tog paragrafa da vidimo da li mislimo na isti paragraf.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: "Najmoćnija je televizija i ona je vrlo opasno sredstvo", je l' to?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Dobro. Molim vas da sada pročitate ostatak, a mi ćemo to da pratimo na engleskom.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: "Najmoćnija je televizija i ona je vrlo

opasno sredstvo i to se pokazalo na zapadu. Televizija može da bude i izvor jednog mnogo opasnijeg totalitarizma nego što je bio i bio fašizam i komunizam zajedno. Onaj ko vlada televizijom, vlada ljudskom mišlju, vlada emocijama. Recimo, u televiziji, na osnovu kontrole, na dve, tri glavne televizijske kompanije, možete servirati političke stavove svim građanima Amerike. Možete jednostavno modelirati njihovu misao, njihovo ponašanje i slično. To je veoma opasno, ali to zahteva ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zastanite malo, molim vas. Vi ste priznali, znači i prepoznali kakva je moć televizije. U to vreme koje nas zanima, šta biste vi rekli kakav je uticaj imao optuženi na one koji su rukovodili glavnim televizijskim stanicama?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Veoma slab uticaj. Mogao je da ima uticaj samo na jednu televiziju. Na televiziju RTS, odnosno državnu televiziju Srbije, jer je iz njegove partije bio direktor i glavni urednik te televizije. Sve ostale televizije su bile konkurentske i protiv su nastupale gospodina Miloševića i ovo je veoma različita situacija od one u Americi. Sve zapadne televizije, unisono, na totalitarnim principima vode antisrpsku politiku ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Stanite. Ne zanima me Amerika (United States of America). Da li je bilo neke razlike u vašem pristupu televiziji, zavisno od vaših odnosa sa optuženim? Kada ste bili u njegovoj milosti, da li ste imali bolji pristup televiziji nego kada niste bili u milosti?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja nikada nisam bio u milosti niti u nemilosti gospodina Miloševića. Imali smo periode saradnje koji su bili mnogo kraći od perioda dubokih sukoba, a u vreme kada nismo bili u sukobima, i ja i Srpska radikalna stranka smo se češće pojavljivali na državnoj televiziji. Ali naše prisustvo na drugim televizijama od toga, jednostavno, nije zavisilo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I kad biste se pojavili na državnoj televiziji, kao što ste objasnili, a kao i što smo čuli u iskazima drugih svedoka, to je bilo češće kada niste bili u sukobu sa optuženim i optuženi ni na

koji način nije pokušao da vas obuzda u vezi s onim šta ste govorili i načinom na koji ste to govorili. On je dozvoljavao da kažete šta god hoćete.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja sam vam juče rekao, gospodine Najš, da ja nisam konj da me gospodin Milošević obuzdava. Ko god se pojavljivao na državnoj televiziji, slobodno je iznosio svoje mišljenje. Ja sam se mnogo manje pojavljivao na državnoj televiziji nego drugi opozicioni političari. A na državnoj televiziji su to najčešće bili dueli, okrugli stolovi. I niko nikome nije sugerisao šta će izjaviti, niti je mogao da zabrani. Program je išao uživo. Ja nikad nisam pristajao da mi se unapred snima emisija. Bilo je pokušaja, ali ja to nisam prihvatao. Ja sam prihvatao da idem samo u one emisije koje se uživo emituju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada sledeći pasus koji jeste označen. Za vas je to na strani 266, a na engleskom je to strana 26 pri vrhu ili dno strane 25. Pogledajte, molim vas, paragraf koji počinje rečima: "Što se tiče Krajine, ako kapituliraju bosanski Srbi ... Vidite li to?"

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. A sada, na engleskom je to strana 26 i obeleženo je i tu piše sledeće, oko sredine paragrafa: "A ti Srbi, naš narod, ne mogu da ostanu ni u islamskoj džamahiriji, ni u Tuđmanovoj ustaškoj Hrvatskoj. Oni će sigurno da budu proterani, ako ne budu pobijeni. Srbi se sada bore za sopstveni opstanak i u toj borbi oni nemaju više alternativa. Alternativa je ili kapitulacija ili potpuna pobeda. Ako se suprotstavljaju, imaju šanse da pobede, a ako kapituliraju, onda definitivno sve gube". Vidite li taj pasus?"

prevodioci: Ispravka prevodioca. "Da li ste to vi rekli?"

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste ovim rečima razbuknuli emocije? Da ili ne?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa ja ne mogu da shvatim da prevodi-

lac prvo prevodi: "Vidite li taj pasus", pa se onda kaže "da li ste vi to rekli, ispravka prevodioca". Pa kako može tako da pogreši? Naravno, moj odgovor je u oba slučaja pozitivan. Ja sam to rekao i vidim pasus. Ali kako može prevodilac da tako falsifikuje samo pitanje? Moglo je biti nešto delikatnije. Moglo je biti nešto gde bi moj odgovor bio "ne", da je ispravno prevedeno ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, nema apsolutno nikakve osnove, kao što vi sigurno znate, za tvrdnju da prevodilac falsifikuje vaše pitanje. Ako prevodilac napravi pogrešku, onda je to to. Zašto morate da pripisujete neke motive prevodiocima? Idemo dalje. Gospodine Najs, izvolite.

TUŽILAC NAJS: Molim da se to uvrsti u spis. Mene najviše zanima prvi pasus, mada i ostalo može da bude od vrednosti. Molim dokazni broj.

sekretar: To će da bude dokazni broj 883.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo sada na jednu drugu temu. To su opet stvari koje ste vi govorili. Možemo li sada da vidimo 25A-5. Gospodine Šešelj, sada se bavimo stvarima koje ste rekli, pogotovo onim delovima u kojima se spominju imena ljudi koji su navedeni kao saizvršioći. Dobro, dakle 25A-1. Za prevodioca, to je 25A-1. To je deo jednog postojećeg dokaznog predmeta 469, tabulator 3. To je sastanak Saveta za koordinaciju državne politike. Da li vam je poznato postojanje nečega što se zvalo Savet za koordinaciju državne politike?
SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je jedan organ o kome smo mi već nešto čuli. On se sastajao tokom 1992. godine, ako se ne varam i 1993. godine. Ovaj sastanak je održan 21. januara 1993. godine, a na njemu su učestvovali, između ostalih, ovaj optuženi, Radovan Karadžić i mnogi drugi. Na primer, Mladić. Imate li taj dokument pred sobom?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Već sam nekoliko puta upozorio gospodina Najsa, a i vas ovde da se ne iskrivljuje objašnjenje ovog Saveta za usaglašavanje državnih stavova. Taj savet je ustanovio tadašnji predsednik Dobrica Ćosić i njegovi su članovi bili predsednici republika i predsednik Vlade.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, nije na optuženom da sada svedoči.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, pustite prvo da čujemo pitanje koje gospodin Najs želi da postavi u vezi sa tim savetom, a onda, ako imate prigovor, onda vi taj prigovor tada možete da iznesete. Za sada još nismo čuli pitanje, tako da ste poranili.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, imajući u vidu poteškoće koje smo imali sa prevodima i prevodiocima, kad postoji originalni tekst na srpskom, bolje je da zamolimo svedoka da on to pročita, iako to nisu njegove vlastite reči, a mi ćemo onda da pratimo pevod koji dobijamo na engleskom i da ga upoređujemo sa onim prevodom koji ovde imamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Svedok bi morao da zna iz čega čita. Ne može mu se izvući stranica 21 iz transkripta nekog zapisnika koji on pojma nema ni šta predstavlja i onda mu dati da pročita neku rečenicu. Mislim da je to potpuno nekorektno. I ne može na taj način gospodin Najs da ovde izvodi dokaze. Neka da svedoku zapisnik sa tog sastanka da on vidi ko su članovi tog tela, o čemu se radi tu, ko prisustvuje kao pozvano lice, šta se razgovara i tako dalje. A onda može da čita jednu rečenicu.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, hajde da čujemo pitanje. Hajde da prvo čujemo pitanje, a onda ćemo time da se pozabavimo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Ne znam da li će onda svedok da čita ili ne, sada ću ja da to pročitam, pa ćemo da vidimo kako ide ...

SUDIJA ROBINSON: Gde je to?

TUŽILAC NAJS: To je na dnu strane 20 i početak strane 21.

SUDIJA KVON: Imajte na umu da mi to ovog časa nemamo.

TUŽILAC NAJS: Nemate? Dobro. To je na grafoskopu. To je već postojeći dokazni predmet i na grafoskopu je.

ADVOKAT KEJ: Da li je to 469, tabulator tri? Ja gledam 469, tabulator 3 i ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tabulator 39, izvinjavam se ako sam rekao tabulator 3. Vidite, Karadžić ovde kaže sledeće: "Ja mislim da ovo o čemu Jovanović govori se već i u velikoj meri dogodilo. Bilo nas je 50-50 u Zvorniku. Broj stanovnika Zvornika je sada isti, otprilike 50.000, a svi su Srbi. Više od 24.000 Srba iz Zenice i centralne Bosne došlo je i zaustavilo se u Zvorniku. Kad bi nam Srbija pomogla tako da ne prihvata izbeglice koje ne mora da prihvati i da ih vrati, to bi bilo dobro rešenje. Na primer, ako bi svi ljudi iz Zapadne Slavonije ...

SUDIJA ROBINSON: Morate da okrenete transkript na sledeću stranicu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pri vrhu stranice molim. Hvala. "Da ih vrati, to bi bilo dobro rešenje. Na primer, kad bi se svi ljudi iz Zapadne Slavonije vratili i svi oni iz bivše Bosne i Hercegovine koji su u Srbiji, ljudi iz Doboja, Dervente, Odžaka i tako dalje, to bi bilo činjenično

stanje stvari koje više niko ne bi mogao da promeni. Ne samo da bi trebalo vratiti vojne obveznike, nego i porodice na lokacije gde nema rata i gde je sloboda”

prevodioci: Ovo je prevod sa engleskog prevoda zapisnika.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prvo, ima li tu nečega u ovome šta je rekao Karadžić, sa čime se vi činjenično ne slažete?

SUDIJA ROBINSON: Recite nam kada je to rečeno?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na sastanku 21. januara 1993. godine. To je postojeći dokazni predmet, Savet za usaglašavanje stavova državne politike. Ponekad se to naziva i Savet za koordinaciju ili usklađivanje. Dakle, gospodine Šešelji, recite da li postoji nešto u ovome šta sam vam ja sada pročitao, šta je rekao Karadžić, a s čime se vi činjenično ne slažete?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, vi meni niste dali nijedan dokaz da je to rekao Karadžić. Ako se taj sastanak i održao, ja na njemu nisam bio prisutan i ja ne znam da li je uopšte na njemu bio Karadžić i da li je uopšte ovo govorio. A niste mi dali ni celovit dokument. Vi o ovome treba da pitate ljude koji su navodno bili na sastanku. Što se tiče činjenica, šta bi ja to ovde mogao da potvrdim ili da opovrgnem? Koje su to činjenice? On ovde iznosi, navodno iznosi, pitanje da li uopšte on ovo govori, stavove, a ne činjenice. Ovde nekih posebnih činjenica nema.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, pitanje tužioca je da li se vi slažete ili ne sa tim šta je rekao Karadžić?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa ja uopšte ne znam da li je ovo Karadžić rekao ili ne. Niti mogu da se slažem ili ne slažem.

SUDIJA ROBINSON: Pretpostavite da je on to rekao. Dakle, ako pret-

postavimo da je on to rekao, da li se vi s tim slažete ili se ne slažete?

SVEDOK ŠEŠELJ: Sa čim treba da se složim? Možete li da budete precizniji?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, budite precizniji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mogu da budem precizniji. Ako imate problema da vidite koje se činjenice spominju u ovom pasusu, reći ću vam sledeće. Da li ste vi učestvovali u događajima u Zvorniku 1992. godine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja nisam učestvovao ni u kakvim događajima u Zvorniku 1992. godine, ali jesu dobrovoljci Srpske radikalne stranke u sastavu JNA, na samom početku rata.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li vi držali neke govore u vezi sa onim šta se odigralo u Zvorniku 1992. godine, na primer, da ohrabrite vaše trupe?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nisam bio u Zvorniku i tamo nisam držao govore.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Bez obzira na to, trupe Srpske radikalne stranke su tamo bile i vi sigurno znate šta se tamo dogodilo, jer rekli ste nam da ste vi o tome dobijali informacije.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, ovde se opisuje potpuna promena nacionalnog sastava Zvornika, od 50-50, sada je Srba 100 posto. Dakle, to je činjenični deo onoga šta govori Karadžić. Pitanje je: da li je on u pravu kada to kaže?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, tamo nije bilo nikakvih trupa Srpske radikalne stranke, niti je ikad Srpska radikalna stranka imala svoje trupe. Dobrovoljci Srpske radikalne stranke bili su u Zvorniku u sastavu JNA dok je tamo bila JNA. Što se tiče etničke strukture

stanovništva Zvornika, po mojim saznanjima tamo je pre rata zaista živelo pola Srba, pola Muslimana, otprilike, ne znam tačan omer, ali otprilike toliko. Međutim, u toku rata mnogo je Muslimana napustilo Zvornik, a u Zvornik su se naseljavale srpske izbeglice iz krajeva pod muslimanskom kontrolom, to je činjenica. Ja mogu u tom smislu, dakle, da svedočim ili ne svedočim o činjenicama, ali apstrahujući da li je ovo zaista rekao Radovan Karadžić ili nije, jer ja ne znam da li je on to rekao. A vi hoćete da ovaj dokument unesete, kao da ja potvrđujem da je on to rekao ili da li se ja slažem sa Karadžićem. Ja da sam se u svemu slagao s Karadžićem, mi bismo bili u istoj partiji ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj ...

SUDIJA BONOMI: Mene stalno frustrira kada vi ne odgovarate na pitanja. Sada ste odgovorili na ovo pitanje veoma dobro, veoma jasno. Meni je teško da razumem zašto vi stalno pogrešno tumačite ono šta se od vas traži. Ovaj dokument je već uvršten u spis u ovom suđenju. On se ne uvrštava preko vas. Vama je postavljeno jednostavno pitanje: da li su činjenice navedene ovde tačne ili ne. Niko vas nikada nije pitao da potvrdite da je Karadžić to zaista rekao ili ne. Zato, molim vas lepo, da pažljivo slušate pitanja koja vam se postavljaju i da odgovarate na pitanja koja vam se postavljaju. Tako ćemo da radimo mnogo bolje i mnogo brže.

SVEDOK ŠEŠELJ: Gospodine Bonomi (Bonomy), kada mi se precizno postavi pitanje, ja dajem veoma precizan odgovor. Ako je pitanje o etničkoj strukturi stanovnika Zvornika, ja mogu da dam odgovor po svojim saznanjima. Ali ova dva lista papira za mene nisu nikakav dokument. Da mi je ovo bar dato kao dokument, pa da govorim o dokumentu. Zaista ...

SUDIJA BONOMI: I dalje ćemo da se razlikujemo u mišljenjima o tome da li vi zaista odgovarate na pitanja koja vam se postavljaju. Molim vas lepo da to pokušate da uradite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možete li da nam, na osnovu vaših širokih saznanja o događajima, objasnite kako se to dogodilo da je 50 posto muslimanskog stanovništva iz grada Zvornika nestalo?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Od gospodina Najsa je nekorektno, jer Šešelj nije izjavio da je 50 posto stanovnika Zvornika nestalo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj, mislim da razumete šta vas pitam? Odgovorite na pitanje, molim vas?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, u Zvorniku je bilo nekih zločina, po mojim saznanjima. Neki od tih zločina su procesuirani 1993. godine, neki se upravo procesuiraju u Beogradu. Neki još nisu procesuirani. Dakle, ja ne isključujem mogućnost tih zločina. Međutim, ogromna većina muslimanskog stanovništva je napustila Zvornik. Neki su došli u Srbiju. Neki su prešli preko Drine u Mali Zvornik gde su imali prijatelje, rođake, takođe Muslimane i gde su se osećali sigurnim. Pretpostavljam da je većina otišla na teritoriju pod muslimanskom kontrolom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A šta ih je to odande isteralo?

SUDIJA BONOMI: Evo, gledajte. Ovo je izvrstan primer. Pitanje je glasilo koji je uzrok, zašto se to dogodilo, ali vi na to niste odgovorili.

SVEDOK ŠEŠELJ: Šta su sve mogli da budu uzroci. Prvo, ratna atmosfera. Pre rata iz Zvornika je otišlo mnogo i Srba i Muslimana. U toku rata mnogi Muslimani civili su se povukli sa svojim paravojnim formacijama, neki su prešli u Srbiju, neki su posle borbi u Zvorniku, napustili Zvornik i otišli na teritoriju pod muslimanskom kontrolom. Tako ja vidim šta se dogodilo. Ako je vaše pitanje da li je neki i oteran, možda je. Ne isključujem tu mogućnost da su neki Muslimani i

oterani, ali koji?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ko ih je oterao?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Po mojim saznanjima JNA ih sigurno nije oterala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa ko ih je onda oterao? Pazite, vi tvrdite da imate široka saznanja. U mnogim prilikama veoma detaljna saznanja o svim događajima koji se spominju u ovoj optužnici. Vi nam kažete da mnogo čitate, da ste dobro informisani. Ovde je došlo do potpune promene nacionalnog sastava stanovništva. Ko je isterao te ljude?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja opet tvrdim da većina nije isterana, a možda su neki i isterani, ali ja nisam prisustvovao. Kako ja da svedočim? Vi hoćete da vam ja tačno kažem taj i taj je isterivao tu Muslimane. Da znam, ja bih vam odmah rekao. Ja znam ponešto o Žutim osama. Mogu da znam o još nekim paravojnim formacijama na određenim mestima. Ali da znam svaki detalj koji se desio u Zvorniku, to je zaista iluzorno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gledajte, vi na mnogo načina kažete da sve znate i da ste svugde bili prisutni. Recite nam ko bi to naveo paravojne formacije da isteruju ljude iz Zvornika? Pomozite nam.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ako mislite da ih je neki faktor vlasti naveo, onda ne verujem. Međutim vi znate da su paravojne formacije obično kriminalne bande. Mogla je atmosfera u kojoj deluje neka od paravojnih formacija da utiče na to da ljudi beže i takve su se stvari i dešavale. Ali konkretno u Zvorniku ... Kako vi od mene tražite da vam odgovorim na nemoguće. I opet kažete da ja tvrdim da sve znam. A ja sam vas juče upozorio: samo Bog zna sve, a ja znam mnogo, mnogo, mnogo manje od toga. Znam više od vas, ali to ne znači da znam sve. Vi sad od mene tražite da svedočim o nečemu o čemu ja, praktično, pojma nemam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, vi ste nam u vašem iskazu govorili o opasnostima od paravojnih formacija. Čuli smo isto tako šta ste vi rekli

o moći televizije. Isto tako, iz prethodnih svedočenja u ovom Sudu znamo da može da dođe do okolnosti u kojima će da se počine najteži zločini, genocidni zločini i slični na raznim mestima, kao rezultat onoga šta na vrhu rade političari i drugi. Ako, kao što vi ovde kažete, se ovde radilo o slobodnim, nezavisnim paravojnim grupama koje su iz Zvornika izbacile polovinu ili otprilike polovinu stanovništva, ko je pre toga stvorio atmosferu u kojoj je nešto tako moglo da se dogodi? Jeste li to bili vi? Ili je to bio ovaj optuženi? Recite nam.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, vi opet dezinterpretirate ono šta sam rekao. Nije većina Muslimana oterana iz Zvornika. Ne isključujem mogućnost da su neki od njih i oterani, kao što su i neki ubijeni. Te činjenice se valjda ne mogu sporiti da je bilo Muslimana civila koji su ubijeni. Ali većina je otišla iz raznih razloga. Mnogi su otišli pre rata kao i Srbi. Atmosfera je bila takva. Neki su se povukli sa svojim paravojnim formacijama, neki su posle otišli. Ali kako se to konkretno odvijalo, kako bih ja to mogao da svedočim? A vi onda dezinterpretirate i kažete: svi su oterani ili većina je oterana. Ja apsolutno u to ne verujem. Ja kažem, bilo je incidentnih situacija, bilo je i ubistava, bilo je i pljački ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ... bilo je progona. Sad, što se tiče paravojnih formacija, kad se JNA povukla ... Znete, situacija u vezi sa funkcionisanjem vlasti je bila prilično haotična. Haotična situacija stvara uslove za pojavu paravojnih formacija, jer kriminalci žele da ratne prilike iskoriste u svoje kriminalne svrhe. To, dakle, nema spora. Mogao je neko i iz vlasti da ima dosluha sa paravojnim formacijama, ali ja o tome ne mogu izneti konkretne činjenice ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ko je iz tih vlasti ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne znam ko. Iz lokalne vlasti je možda neko imao. Ja vam sada nagađam. Vi mene terate da nagađam.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Šešelj. Hvala, gospodine Šešelj. Idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj, zadržaćemo se par minuta na Zvorniku. Vi znate iz pretpretresnog podneska iz važeg Predmeta, a i sami ste o tome govorili, da je svedok ili potencijalni svedok Almir Seferović rekao da ste vi održali govor u Malom Zvorniku u proleće 1992. godine i rekli ste nešto u sledećem smislu: "Draga četnička braćo preko Drine, vi ste najhrabriji. Mi ćemo Bosnu očistiti od pagana i pokazaćemo im put koji će ih odvesti na istok gde im je i mesto". Recite nam sledeće: da li ste vi preko Drine u Malom Zvorniku održali govor u proleće 1992. godine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Po mom sećanju, ja sam početkom 1992. godine bio na osvećenju jedne crkve u selu pored Malog Zvornika, ali ne mogu se tačno setiti u koje vreme. Svakako mnogo pre rata. Ali taj vam je svedok lažan. Nikad takvu izjavu u svom govoru nisam dao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ima li nešto šta ste, ipak, rekli kao ohrabrenje Srbima s druge strane reke, u Zvorniku?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Moglo je da bude, svakako. Koliko se sećam, tamo je već bio neki problem, jer je neki srpski taksista bio ubijen i moguće je da sam o tome govorio, ali biste trebali da imate moj govor, a ne tuđu lažnu interpretaciju. Ali nisam sigurno nikoga u Bosni mogao nazvati paganima. To je apsolutno nemoguće. Nisam toliko glup. Nisam toliko neobrazovan. To bi bio potpuni promašaj. Ispao bih idiot da sam rekao da su pagani. Pazite, islam, kao monoteistička religija, je mnogo više monoteistička nego hrišćanstvo. U islamu postoji samo jedan bog i nema ni svetog trojstva, nema ni svetaca, ni ovoga ni onoga i nemoguće je da tako nešto izgovorim. Apsolutno je nemoguće. A mogao sam da napadnem panislamiste koji žele da otcepe Bosnu i Hercegovinu od Jugoslavije i tako dalje. To je sve moguće, ali biste morali onda da imate originalni govor. Ovo šta vaš

lažni svedok kaže, to je apsolutno nemoguće.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ima toliko puno vaših knjiga da je nemoguće da se prouče i pretraže na način koji bi bio poželjan ili dovoljan. Da li možete da se setite da li ste negde objavili govor koji ste održali u Malom Zvorniku 1992. godine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Gospodine Najs, ja imam mnogo knjiga, ali njih je moguće temeljito obraditi i to naći. Vi imate resurse, a ja trenutno ne raspolazem resursima koji bi to mogli obraditi. A sve govore ... U principu, sve govore koje je neko od mojih ljudi snimio, ja sam objavljivao. Mogao se desiti negde neki govor koji nije snimljen, pa da zbog toga nije objavljen. Desilo mi se da sam imao televizijsku emisiju u Leskovcu, kod Leskovca na jugu Srbije ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. To je dosta. Dva preliminarne pitanja pre nego što vam pokažem jedan video insert. Vi ste svoje dobrovoljce poslali ili su vaši dobrovoljci poslani da idu u Zvornik koji je preko Drine. Zbog čega su oni išli tamo? Šta je trebalo da rade?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Oni su poslani kao vojnici JNA, kao dobrovoljci u jedinicama JNA i pre njihovog slanja ja nisam ni znao da oni idu u Zvornik. Oni su išli tamo gde je nadležna komanda JNA smatrala da treba da budu angažovani, a nama su samo saopštavane želje koliki im broj dobrovoljca treba i kad treba da dođu u kasarnu u Bujanj potoku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ko vam je rekao koliko je dobrovoljca potrebno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne znam tačno ko. Neko iz Generalštaba.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zar zaista ne znate? Stvarno ne znate ko je tražio da se vaši dobrovoljci pošalju?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pazite, mi smo imali Ratni štab u Srpskoj radikalnoj stranci. Na čelu tog ratnog štaba bio je moj potpredsednik. On je u moje ime išao u Generalštab, dogovarao i na

osnovu toga su dobrovoljci sazivani. Ja se tehničkim poslovima nisam bavio. Ali, iza slanja dobrovoljca Srpske radikalne stranke u JNA, stojim ja pre svega, kao predsednik stranke. A to su tehničke stvari, koji broj, kada ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ovo je, recimo, iz Generalštaba. Na primer, nijedan političar nije mogao da bude uključen u slanje dobrovoljaca u Zvornik. Da li je to tačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Nijedan političar. Moj potpredsednik, Ljubiša Petković, čiju izjavu imate, kontaktirao je sa Generalštabom. Njegovi najčešći kontakti su bili sa generalom Domazetovićem i on je mene povremeno izveštavao o tim kontaktima, ali ne o svim tehničkim pojedinostima, jer to nije ni bilo bitno. Bitno je da je Generalštab saopštavao svoje želje i potrebe i bitno je da smo mi u granicama naših mogućnosti dovodili dobrovoljce iz raznih krajeva Srbije, čak iz Crne Gore i upućivali tamo gde je Generalštab naložio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vam je možda Bogdanović zatražio da se pošalju dobrovoljci?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Mislite na Radmila Bogdanovića, bivšeg ministra unutrašnjih poslova ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, da ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ... ili na nekog drugog?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, na tog Bogdanovića mislim. I optuženi vam, takođe, nije tražio dobrovoljce?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imam još jedno pitanje za vas pe nego što pogledamo taj video insert. Crvene beretke, dajte nam još jednom vašu definiciju ko su bile Crvene beretke?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Crvene beretke su bile razne vrste jedinica koje su imali crvene kape na glavama. Jedino takvo pojmovno

određenje može biti umesno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je ikad bila neka konkretna jedinica kojom je komandovala neka konkretna osoba, poznata pod nazivom "Crvene beretke"?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Jedinica koja je imala zvanični naziv "Crvene beretke" nije postojala. Postojale su razne jedinice čiji su pripadnici nosili crvene beretke. Ovi koji su u Golubiću bili u centru za obuku kapetana Dragana, na primer. S njima sam se i sukobljavao. Čak sam ih javno i napadao. Rekao sam vam već, u Republici Srpskoj, našao sam u presudi ovoga Suda, da se na dva, tri mesta govori o izviđačkoj jedinici, odnosno interventnom vodu Crvene beretke u okviru Bratunačke brigade.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Rekli ste mi o jednoj jedinici koja je bila osnovana 1996. godine. O čemu se tu radilo? Da li su to bile Crvene beretke ili tako nešto?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Oni su imali u javnosti, u narodu, naziv Crvene beretke, a zvanični naziv je bio Jedinica za specijalne operacije Službe državne bezbednosti Srbije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pod čijom kontrolom?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Službe državne bezbednosti Srbije. Mislim da je prvi komandant bio Franko Simatović Frenki ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A ko je bio starešina, komandant?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Mislim da je prvi komandant bio Franko Simatović Frenki, ako me sećanje dobro služi, a posle njega je bio Milorad Luković Legija ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. I on i njegova jedinica su počeli da postoje 1996. godine i ni dan ranije, je li tako?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Franko Simatović Frenki nije počeo da postoji 1996. godine. On je postojao i ranije i, po mojim saznanjima je čak bio i dobrovoljac u Srpskoj Krajini, ali ja vam ne bih mogao pouz-

dano reći gde, jer ga nikada nisam video, nikad ga nisam sreo, dok nije došao ovde u zatvor

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaustavite se, molim vas. Ako niste razumeli moje pitanje, ja ću da ga postavim ponovo, na drugi način. Da li je ta zvanična jedinica kojom je rukovodio Simatović, postojala samo od 1996. godine ili je postojala i pre 1996. godine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ta jedinica postojala je samo od 1996. godine. Ljudi koji su ušli u njen sastav 1996. godine, uglavnom su ratni veterani koji su se borili i ranije. Neki su bili kod kapetana Dragana, neki su bili Arkanovi "Tigrovi", moguće da je među njima bilo i dobrovoljca Srpske radikalne stranke, ja nijedno ime sad ne bih mogao da vam pomenem i bilo je drugih ljudi koji su se istakli u ratu. Cilj je bio da se odaberu najbolji borci, po mojim saznanjima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Nemojte da upadate u klopku davanja odgovora za koje mislite da se očekuje ili želi od vas. Samo razmislite o ovome. S obzirom na vaše stavove, na vašu ulogu u vašoj partiji i vaš odnos sa ovim optuženim i tako dalje, da li postoji bilo kakva mogućnost da vas namerno nisu obavestavali, da su vas namerno držali u neznanju što se tiče postojanja specijalne jedinice pod komandom Simatovića, između 1991. i 1996. godine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, niko nije bio dužan da me obavesti, jer ja nisam bio čovek vlasti, nego političar iz opozicije. Drugo, ja pravim jasnu distinkciju između Crvenih beretki formiranih 1996. godine i raznih jedinica koje su popularno tako nazivane, koje su postojale ranije. Od početka je kapetan Dragan nosio crvenu beretku i njegovi ljudi su tako nazivani. Ja sam čak s njima i u sukob dolazio i javno ih i napadao zbog izvesnih stvari, što možete, takođe, naći u nekim ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nisam siguran da ste odgovorili na moje pitanje i ja pokušavam da vam dam priliku da smireno o tome razmislite. Ako vam treba, potrošite na to nekoliko trenutaka. Postaviću pitanje ponovo. Da li postoji neka mogućnost da su vas namerno držali u neznanju o postojanju specijalne jedinice pod komandom

Simatovića koja je postojala između 1991. i 1996. godine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, niko nije imao obavezu ... Ja sam vrlo smiren i to inputiranje vam ništa ne vredi. Niko nije imao obavezu načelno da me o bilo čemu obaveštava, pogotovo da mi daje obaveštenja te vrste. Po mojim saznanjima, Franko Simatović Frenki je bio dobrovoljac u Krajini i po mojim saznanjima on je bio komandant neke tamo jedinice, ali ja ga nikada nisam sreo dok nije došao ovde u zatvor, a za njega sam znao, za njega sam čuo, a često sam ga i napadao, koliko se sećam.

SUDIJA BONOMI: Ja imam samo jedno pitanje u vezi sa dobrovoljcima. Da li je Socijalistička partija Srbije imala neku strukturu za obezbeđivanje dobrovoljaca Jugoslovenskoj narodnoj armiji?

SVEDOK ŠEŠELJ: Po mojim saznanjima ne, nikada. Po mojim saznanjima Socijalistička partija Srbije se nikada nije bavila prikupljanjem dobrovoljaca.

SUDIJA BONOMI: Znači, to je bila karakteristika stranaka koje su bile više nacionalističke, po svojim tendencijama?

SVEDOK ŠEŠELJ: Ne samo to. I nacionalističke i opozicione, ali to su mogle biti stranke masovnog karaktera. A Socijalistička partija Srbije, po mom mišljenju, je bila stranka birokratskog karaktera. Znače, u nju je više bio uključen državni činovnički aparat. To je stranka koja je, na neki način, nasledila vlast. Kada je Savez komunista sa Socijalističkim savezom transformisan u Socijalističku partiju Srbije, onda su ti isti kadrovi koji su bili u državnim strukturama uglavnom nastavili da deluju kroz Socijalističku partiju. Nije to bila partija spontano iznikla i masovnog karaktera, kao što su to bile opozicione partije.

SUDIJA BONOMI: Da li bih pogrešio ako bih smatrao da je čudno da jedna politička partija ima zadatak ili sama peuzme na sebe dužnost da organizuje dobrovoljce za vojsku savezne države?

SVEDOK ŠEŠELJ: To nije čudno, ako se ima u vidu situacija u kojoj se

nalazila država u to vreme. Situacija je bila vrlo knfuzna, haotična i odziv na mobilizaciju u Srbiji je bio prilično loš, na mobilizaciju koju je provodila JNA, iz ideoloških razloga. A mi smo se, na neki način, trudili da razbijemo te ideološke tabue.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da se vratimo na Crvene beretke. Vi, zapravo, znate za Crvene beretke kao za jedinicu pod komandom Simatovića koja je postojala od 1991. godine, zar ne?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Po mojim saznavima Franko Simatović je bio neko vreme kao dobrovoljac tamo i on je bio vezan za taj centar za obuku kapetana Dragana u Golubiću i ljudi koji su prošli tu obuku, nosili su na svojim glavama crvene beretke i zbog toga su tako nazivani. Bilo je slučajeva da su čak povremeno i naše dobrovoljce tamo upućivali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I vi znate, jer sami ste nam to rekli u glavnom ispitivanju, da je stvaranjem nekih vrsta paravojnih formacija 1991. godine koja su trebale da uzdrmaju vlast i ono šta se zove monopol nasilja policije i vojske, dakle da se uzdrma ta struktura i taj monopol i to nije nešto šta bi optuženi sam mogao da radi. To ne bi bilo prikladno. Vama je to jasno, zar ne?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I ključno je za odbranu ovog optuženog da pokuša da dokaže da takva jedinica nije osnovana 1991. godine, jer za to ne bi bilo nikavog opravdanja i zbog toga ja vama tvrdim da ste potpuno neiskreni i nepošteni pred ovim sudom kada kažete da ne znate za njeno postojanje i da niste znali da ona postoji?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja tvrdim da ste vi potpuno nepošteni, gospodine Najs, a tvrdim, takođe ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, nemojte uporno da nastavljate sa takvim odgovorima. Savršeno je prikladno i normalno da gospodin

Najs vama uputi da ste neiskreni ili nepošteni. Za vas, međutim, nije prikladno da kažete tako nešto za gospodina Najsa. On vama iznosi svoju tezu i vi morate da shvatite tu osnovnu razliku. Na osnovu instrukcija koje on ima i na osnovu svog dokaznog materijala koji smo čuli na ovom suđenju, on tvrdi da je vaš odgovor neiskren, neistinit, nepošten. Odgovorite tako da pri tom ne tvrdite da je gospodin Najs nepošten ili neiskren.

SVEDOK ŠEŠELJ: Na svaku uvredu od strane gospodina Najsa, ja ću uzvratiti punom merom, a vi me nećete sprečiti ...

SUDIJA BONOMI: Mogu li ja ... Izvinjavam se ...

SUDIJA ROBINSON: Ako to uradite i ako ne odgovorite na način koji je prikladan i pristojan na pitanje koje vam je postavljeno, mi ćemo da pređemo na drugo pitanje i Pretresno veće će da donese zaključak koji bude smatralo za shodno.

SUDIJA BONOMI: Ne znam da li će komentar koji ću da iznesem da pomogne ili ne, gospodine Šešelj, ali se nadam da hoće. Jedna ključna razlika između političara i advokata koji brani neku tezu pred sudom, je da političari izražavaju lična mišljenja, a advokati iznose određene teze pred sudom. Oni ne iznose lična mišljenja. Oni iznose određene tvrdnje zasnovane na dokazima i na svojim argumenitima, kao osnovu za dalje argumente koji će da uslede. I ukoliko u celom dokaznom materijalu, počevši od februara 2002. godine, postoji osnova da se tvrdi nešto šta tužilac tvrdi, da ste vi nešto znali ili niste znali, on to ima pravo da uradi. Vi treba da odgovorite kao svaki drugi odgovorni svedok. Vi biste to morali da poštujuete, kao što očekujete od nas da poštujuemo političare kada oni govore to šta govore. Zbog toga se nadam da ćete moći da odgovorite na pitanje koje vam je vrlo konstruktivno i prikladno postavljeno. Samo na taj način ćete da pomognete Sudu.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, preformulišite pitanje. Ako ne

dobijete odgovor, preći ćemo na nešto drugo, a Pretresno veće će, kao što sam rekao, da donese svoje zaključke.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zahvalan sam. Moje pitanje vama je sledeće: od ključne je važnosti za odbranu ovog optuženog da pokuša da dokaže da takva jedinica, kao što su Crvene beretke pod kontrolom Simatovića, nije bila formirana 1991. godine. Za njega je to veoma bitno, jer, kao što ste sami priznali, ne bi bilo opravdanja da se takva jedinica formira i to je osnova moje tvrdnje vama da ste savršeno nepošteni pred ovim Sudom kada tvrdite da niste znali za njeno postojanje?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vi ste, gospodine Najs, savršeno nečas-tan čovek i lažov i perfidan i pokvaren ...

TUŽILAC NAJS: Da pređemo na sledeće pitanje?

SUDIJA ROBINSON: Da, pređite.

TUŽILAC NAJS: Moram da kažem nešto šta sam govorio i ranije. Očigledno je od samog početka da ovaj svedok pokušava da skrene pažnju tako što svako pitanje čini ili pretvara u lično i mislim da će to da nastavi da radi sve dok misli da je to u njegovom interesu. Možemo li da pogledamo ...

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak.

(Pretresno veće se savetuje)

TUŽILAC NAJS: Ovo kažem prevodiocima. Sada ću da pređem nekoliko video inserata, tačnije četiri: 25B, 25C, 25D i 25E. Svaki od njih izvađen je iz intervjua sa ovim svedokom, a koji su pripremljeni za film "Smrt Jugoslavije". U svakom od njih imamo nešto šta je prevod prevoda. Međutim, časni Sude, znamo kakve smo teškoće do sada imali i kakve su teškoće, sasvim razumljivo, imali prevodici i zbog toga hoću da predložim jedno rešenje: da slušamo traku sa novim prevodom i

ukoliko prevodioci ne mogu da prevode dovoljno brzo kao što ide film, kao što pretpostavljam da je moguće, da nam samo ukažu na moguće greške koje uoče i, nakon toga, ja ću da postavim pitanje svedoku.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

TUŽILAC NAJS: Sada onda počinjemo da delimo primerak za prvi insert koji je iz ovog intervjua. Pošto nema teksta na monitoru, na samom filmu, neko bi trebalo da čita. Ne znam da li neko od prevodilaca može da čita ovaj prevod koji se upravo deli i ako ne mogu da unesu eventualne ispravke tokom filma, zamolio bih da ih kažu na kraju. Pokušaćemo taj metod, uz dozvolu Suda. Gospođa Diklić (Diklich) mi predlaže, to je vrlo dobar predlog, da ako pravimo pauzu posle svakih nekoliko rečenica u kabini, to bi bilo bolje, da bismo imali vremena da unesemo eventualne ispravke. Molim gospodđu Diklić da pusti snimak. Ovo je isto iz programa "senkšn".

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: ... oružje, samo smo upisivali dobrovoljce i eventualno smo ih slali ako je to bilo potrebno s vremena na vreme, ali to su bile vrlo male grupe. 1991. godine počinjemo masovnije da organizujemo dobrovoljce i da ih upućujemo na već formirane frontove. Posebno u Istočnu Slavoniju, ovde na istoku Republike Srpske Krajine. Naši dobrovoljci su ...

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: Pauzirali smo kod te rečenice. Ne znam da li ima nekih ispravki.

prevodioci: Vrlo je brzo, ali se čini da je u redu.

TUŽILAC NAJS: Nastavite.

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: Naši dobrovoljci su se posebno pokazali u borbi u Borovu Selu koja je bila 2. maja 1991. godine i tada su porazili jače hrvatske snage, hrvatske policijske i parapolicijske snage. Oružje smo dobijali od Miloševićeve policije.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: Stop. Ponovo, da li ima nekih ispravki.

prevodioci: U redu je.

TUŽILAC NAJS: Dobro. Nastavimo.

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: Od tadašnjeg, prvo od tadašnjeg ministra unutrašnjih poslova Radmika Bogdanovića, pa kad je on smenjen, od njegovog naslednika. I dobijali smo staro naoružanje iz skladišta Teritorijalne odbrane. To su bile stare američke puške tipa "Thompson" (Thompson) koje su odavno povučene iz upotrebe. To su bile stare puške M48, takozvane "tandžare".

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: Stop. Ima li korekcija u ovom pasusu?

prevodioci: U redu je.

TUŽILAC NAJS: Poslednji pasus molim.

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: Dakle, sve ono šta je bilo zastarelo, što je vojska odavno izbacila iz upotrebe, što su držali ponegde u skladištima Teritorijalne odbrane, eto, bilo im žao da se to definitivno uništi, samo su nam to dali. Ali s tim oružjem, mi smo pobedili moderno naoružane Hrvate.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj, u toku ovog odgovora Lauri Silber (Laura Silber) u filmu "Smrt Jugoslavije", vi ste rekli da ste dobijali oružje od Miloševićeve policije, od tadašnjeg ministra unutrašnjih poslova, Radmila Bogdanovića, a kasnije od njegovog naslednika na tom mestu. Da li je to tačno ili nije tačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Celi ovaj intervju koji je trajao oko sat vremena, ja sam objavio u jednoj od svojih knjiga i to ste mogli, takođe, da pronađete. Dakle, ja ne sporim taj intervju. Ali iz razloga političke propagande, u celu priču sam ubacio gospodina Miloševića i Radmila Bogdanovića, želeći da njih iznerviram i izazovem njihovu što više nekontrolisanu političku reakciju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Gospodine Šešelj, ja ću da iznesem ovu tvrdnju samo jednom, mada se ona odnosi i na sve ostalo šta ćemo da vidimo. Ovo šta kažete, da ste lagali Lauru Silber na ovu temu, a vi ste to pominjali i u glavnom ispitivanju, je nešto šta i vi i optuženi znate da vi to morate da kažete, da biste se izvukli iz onoga šta ova traka otkriva i da vi lažete Sud kada kažete ove stvari o Miloševiću i Bogdanoviću, iz razloga koje ste upravo rekli, u 1995. godini. Da li me razumete? To je sve deo jedne namere da zavarate ovaj Sud kad kažete da ste lagali Lauru Silber koja vas je intervjuisala?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja nemam iz čega ovde da se izvlačim. Ja sam ponosan na ulogu dobrovoljaca u borbi u Borovu selu, dobrovoljaca Srpske radikalne stranke i do kraja života ću ostati ponosan na to. Drugo, oružije je već bilo zatečeno u selu kada su došli dobrovoljci, a ja, vodeći propagandni rat protiv gospodina Miloševića, njega u svakom nastupu pokušavam uvući u nešto što bi mu bilo krajnje

neprijatno. Kao što, sa druge strane, režim protiv mene vodi propagandni ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaustavimo se ovde na trenutak. Ja vam dajem priliku da detaljno odgovorite na te stvari ...

SUDIJA BONOMI: Mogu li ja da postavim pitanje? Na koji bi način ovo moglo da natera gospodina Miloševića da se oseća neugodno?

SVEDOK ŠEŠELJ: Zato što je gospodin Milošević u to vreme imao vrlo dobre odnose sa zapadnim silama, što je prihvatao zapadne mirovne inicijative, navodno mirovne i što smo bili u sukobu od Vens - Ovenovog plana (Vance - Owen Plan) pa sve do početka 1998. godine. To je vreme, koliko mene sećanje služi, neposredno pred Dejtonski sporazum (Dayton Accord). Kad je ta emisija snimana? Gospodin Najs možda ima podatak. Dobro bi bilo da kaže datum kad je razgovor vođen. Iz datuma kada je vođen razgovor, videće se moja tadašnja politička namera, da naškodim politički gospodinu Miloševiću.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Taj intervju je održan marta 1995. godine ...

SUDIJA ROBINSON: Znači, to je, onda, jedan primer vašeg bombastičnog nastupa?

SVEDOK ŠEŠELJ: U martu 1995. godine ja sam tek izašao iz zatvora u koji me je strpala vlast gospodina Miloševića. Ja sam izašao krajem januara, 30 ... 29. januara iz zatvora i ja, izlazeći iz zatvora sa nekoliko hiljada ljudi, prolazim pored sedišta Predsedništva Srbije gde je sedeo gospodin Milošević i držim govor, gde ga napadam najgorim mogućim rečima. Šta mi je palo na pamet, šta mi je mašta dozvolila, ja sam protiv gospodina Miloševića tih dana i meseci izgovarao i misleći uvek na ono šta će mu najviše političke štete naneti s obzirom na njegovu tadašnju političku poziciju i takvih mojih govora iz tog vremena 1995. godine možete naći veći broj.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Šešelj, imajte na umu da se ovde govori o događajima iz 1991. godine. Mnogo toga se dogodilo u Jugoslaviji između 1991. i 1995. godine. Kako ovo šta ste ovde rekli, što srpskom narodu pokazuje da je gospodin Milošević pomagao jednu uspešnu kampanju 1991. godine, može njemu politički da škodi, a vama da koristi 1995. godine?

SVEDOK ŠEŠELJ: To je vrlo logično. Ja dajem intervju novinarki BBC koju su njene gazde poslale u Srbiju da napravi materijal za tu njihovu emisiju koja je bila u ko zna koliko nastavaka. Ja ponavljam nešto šta su i zapadni mediji i domaći antisrpski mediji protiv gospodina Miloševića iznosili u propagandnoj kampanji 1991. godine, 1992. godine, 1993. godine. Polovinom 1993. godine, oni prekidaju propagandnu kampanju. Ja onda potenciram sve te argumente koji su već iznošeni. Sve to šta sam ja te 1995. godine govorio protiv gospodina Miloševića, možete naći u zapadnim medijima i antisrpskim medijima u Srbiji prethodnih godina. Oni su to obustavili, a ja neprekidno onda to ponavljam i čačkam, čačkam gde god mogu ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, govorite tiše i sporije.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja te 1995. godine ponovo odlazim u zatvor. Negde 2. juna uhapšen sam u Gnijlanu (Gjilan) sa svojim saradnicima. I opet dva meseca u zatvoru. Dakle, mene vlast gospodina Miloševića u zatvor, a ja držim govore koji su najneprijatniji za gospodina Miloševića.

SUDIJA BONOMI: Gledajte, možda ne možete da mi pomognete, ali vi sada uopšte niste odgovorili na pitanje. Ja sam hteo da čujem kako bi to gospodinu Miloševiću moglo da nanese štetu 1995. godine. Nisam hteo još jedanput da čujem priču od vas o vašim velikim uspesima, o tome šta ste sve radili kad ste pokušavali da ga dovedete u nezgodan položaj. Recite mi, kako ova priča o događajima iz 1991. godine, ispričana 1995. godine, njemu može da izazove poteškoće u

njegovim odnosima sa zapadom ili sa ljudima u Srbiji? Meni se čini da ova priča samo pojačava njegov položaj.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ova priča nije mogla nikako da pojačava njegov položaj. Ova priča remeti političku atmosferu u Srbiji. Negde te godine i partija gospodina Miloševića nastupa sa tezom "Mir nema alternativu" i uz zaglušujuću buku širi se ta teza. A mi srpski radikali na određeni način se osećamo egzistencijalno pogođeni prihvatanjem Vens - Ovenovog plana i kasnijim odnosom između rukovodstva u Srbiji i odnosa u Republici Srpskoj. Tu je blokada Republike Srpske. Ja tada držim veliki miting u Loznici. Organizujemo marš na Drini. Maltene na silu prelazimo granicu na Drini, dakle u jednoj uzavreloj atmosferi koristim sve šta u tom trenutku pomislim da bi moglo biti korisno. E sad, šta je problem? Problem je što gospodin Najs nalazi kratke izvode iz te kampanje koju smo vodili. Kad bi se sagledali svi moji govori iz tog vremena koje ima gospodin Najs na raspolaganju, onda bi se mogla kompletna slika te kampanje steći. A ovde se nađu dve, tri rečenice i sad je to ključno. Znači, gospodina Bogdanovića napadam kao jednog od članova rukovodstva Socijalističke partije, imajući u vidu pretpostavku da je i on učestvovao u otimanju naših poslaničkih mandata u saveznoj Skupštini. 1993. godine ga optužujem da je jedan od učesnika puča protiv Karadžića u Banja Luci ...

SUDIJA BONOMI: Vi se opet udaljavate od teme. Još jedna stvar u vezi sa ovim insertom iz te emisije. Utisak koji se stiče iz ovoga je da su dobrovoljci bili grupa za sebe. Ovde piše: " Naši dobrovoljci su se posebno pokazali u borbi u Borovu Selu kad su porazili mnogo jače hrvatske snage" i onda niže dole kažete: "Mi smo sa tim oružjem porazili mnogo modernije opremljene Hrvate". Da li se iz toga stiče pogrešan utisak da je to sukob između snaga Srbije koji su bili, manje-više, vaši dobrovoljci i nekog drugog?

SVEDOK ŠEŠELJ: Apsolutno pogrešno, gospodine Bonomi. Dobrovoljci Srpske radikalne stranke su bili u sastavu Teritorijalne odbrane Borova sela, pod komandom Vukašina Šoškočanina i na nje-

gov poziv ja sam poslao dobrovoljce. Tužilaštvo ima na raspolaganju, ubeđen sam i moj govor na mitingu u Borovu Selu u aprilu mesecu pred slanje dobrovoljca, kad sam ja obećao da ćemo to uraditi na poziv Vukašina Šoškoćanina. Drugo, mi ... Ja se identifikujem sa svim srpskim ratnim naporima u ovom ratu, bilo da je reč o JNA, bilo da je reč o srpskoj vojsci Krajine, bilo da je reč o Vojsci Republike Srpske.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, da vidim da li sam razumeo ovo objašnjenje koje ste dali. Rekavši: "Mi smo dobili oružije od Miloševićeve policije" vi ste ojačali stav koji je zapad imao o gospodinu Miloševiću kao o osobi koja je potpirivala sukob sa Hrvatskom. Znači, vi ste na taj način ojačali jedan negativan utisak koji su oni imali o gospodinu Miloševiću. Da li to vi kažete?

SVEDOK ŠEŠELJ: Da. Ja sam ga obnavljao u vreme kada je zapad izgubio taj utisak i kad je počeo da naziva Miloševića glavnim faktorom mira na Balkanu, ja obnavljam ono šta je zapad dve godine ... Do dve godine ranije o njemu iznosio. Ja preuzimam arsenal, misleći da je gospodin Milošević promenio politiku i napadam ga sad onim arsenalom kojim ga je zapad ranije napadao. Dakle, ja ne utvrđujem tadašnju zapadnu poziciju. Daću vam još jedan primer da bi vam bilo jasnije. 1995. godine mi srpski radikali smo kategorički protiv Dejtonskog sporazuma i mi držimo na "Studiju B" i na još nekim medijima u Srbiji propagandne govore, organizujemo emisije i tako dalje. Dolazi Voren Kristofer (Warren Christopher), američki ministar inostranih poslova u Beograd. Gospodin Milošević mu se žalio na kampanju koju Srpska radikalna stranka provodi protiv Dejtonskog sporazuma preko "Studia B" koji je važio za prozapadnu televiziju. Voren Kristofer na to, po mojim saznanjima, to mi nikada nije potvrdio gospodin Milošević, kako sam ja tada saznao iz nekih drugih izvora, pa kaže: "Što to tolerišete?" Posle toga Nebojša Čović, jedan od ključnih ljudi socijalističkog režima, sada opozicionar, odnosno sada pripadnik novog režima, Nebojša Čović poništava privatizaciju "Studija B" i uspostavlja prinudnu upravu kako bi srpski radikali bili potpuno blokirani na tom mediju. Zašto vam ovako opširno govorim? Zato što

je potrebno imati u vidu istorijski kontekst. Treba imati u vidu i šta je sve režim protiv mene izgovarao u to vreme i kako me optuživao. Kao što ste danas imali priliku da vidite, gospodin Najs kaže za mene da sam lažov, ja za njega da je lažov. Neki čelnik režima gospodina Miloševića za mene kaže jednu stvar. Ja gledam u tom trenutku da smislim nešto najbolnije da uzvratim.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tri pitanje pre nego što napustimo ovaj pasus. Ja bih želeo da vi odgovorite na to, ako možete sa da ili ne, zato jer je to vrsta pitanja na koje može da se odgovori sa da ili ne. Ono šta ste vi ovde rekli o Miloševićevoj policiji i Bogdanoviću je netačno. Da li je to tačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, ono šta sam u ovoj emisiji rekao je bilo netačno i bilo je u sklopu mog propagandnog rata protiv gospodina Miloševića. Neću vam ni na jedno pitanje odgovoriti samo sa da ili ne. To je nemoguće ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, ja mislim da pod ovim okolnostima on ima pravo na dodatno objašnjenje. Kako glasi sledeće pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako vi tako želite, časni Sude. Sledeće pitanje je veoma jednostavno. Gospodine Šešelj, vaša je namera u to vreme bila da kažete nešto netačno. Da ili ne?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, u sklopu propagandnih napora Srpske radikalne stranke protiv vlasti gospodina Miloševića i njega lično. I ovo je nešto najblaže što sam ja tada izgovarao. Ima mnogo, mnogo oštrijih stvari.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, to je bila laž.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Kad biste vi, gospodine Najs, bili obra-

zovan čovek, onda biste čitali i knjigu Hane Arendt (Hannah Arendt) "Istina i laž u politici" (Truth and Lies in Politics).

TUŽILAC NAJS: Ja predlažem da isključite mikrofon svedoku ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Šešelj, morate da imate na umu da ste vi znali da se taj intervju snima za emitovanje. To znači da kad ja sedim pred mojim televizorom i gledam, onda kada ta informacija dođe do mene, ja to vidim kao laž. Vi to možda smatrate propagandom unutar Srbije, ali nekom poput mene ko jednostavno sedi i gleda televiziju, to predstavlja laž.

SVEDOK ŠEŠELJ: Da, ali vi koji sedite i gledate televiziju u Velikoj Britaniji (Great Britain) navikli ste na takve vrste laži preko vaših medija, jer ih oni neprekidno produkuju. Pogotovo kada je reč o Srbima, prosto ste zasipani lažima.

SUDIJA BONOMI: Govorim u lično ime. Ja smatram da to nije prigodan način da se doda objašnjenje odgovoru. Ja se slažem sa tim da postoje trenuci kada odgovoriti samo sa da ili ne ne bi bilo dovoljno za kompletan odgovor. Međutim, ovo je primer jedne besmislene zloupotrebe i vi niste imali nikakve potrebe da dodate to objašnjenje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj, vi se možda ne sećate, ali juče sam vas zamolio da date objašnjenje vaših neiskrenih odgovora u periodu nakon 1993. godine. Vi ste objasnili da ste želeli da kažete neke netačne stvari o optuženom Miloševiću, a sada je jasno da ste vi želeli da kažete i neke netačne stvari o Bogdanoviću. O kome ste još želeli da govorite netačne stvari u periodu koji je prethodio davanju ovog intervjua? Koga ste vi još hteli pogrešno da ocrtate? Miloševića, Bogdanovića, koga još?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Sve ljude tadašnjeg režima. Nekada sam kombinovao istinite činjenice sa izmišljenim. Nekada je to bila više ili manje uverljiva kombinacija. Nekada je svima, najčešće je svima bilo jasno da ja to najčešće izgovaram zbog napada, da bih

napao što efektivnije, a ne zato što su to realne činjenice. Kod svih mojih napada na gospodina Miloševića, najveći deo Srbije se smejao, a ja sam stekao oreol hrabrog čoveka i popularnog čoveka i to je doprinelo popularnosti moje partije, jer smeo je da mu kaže ovo, smeo je da mu kaže ono, sme da ga uvredi, sme da ga ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam, molim vas, koji je naslov knjige u kojoj je objavljen ovaj intervju, kako bismo to mogli da pronađemo? Koji je naslov knjige u kojoj je preštampan ovaj intervju?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vi ste to dobili u jednoj od 80 knjiga. Ja se sad ne bih mogao setiti naslova, ali to su knjige koje predstavljaju zbornike mojih intervjua otprilike iz 1995. godine. To vam nije teško da nađete. U celosti sam objavio. To je oko sat vremena trajalo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam onda ovo, ako uspemo da pronađemo ovu knjigu, da li ćemo onda u njoj da pronađemo i vaše objašnjenje da je taj intervju delimično bio namerno netačan ili takvog objašnjenja u njoj neće da bude?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zašto neće?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Zato što je i ta knjiga izašla u isto vreme i što sam objavio ... Dok sam bio u zatvoru, četiri meseca sam bio u zatvoru pod vlašću gospodina Miloševića, objavio sam knjigu takvih zbornika, takvih intervjua pod naslovom "Crveni tiranin sa Dedinja", "Žari pali, dedinjski dizdare", "Preli li nam slobotomija", "Miloševićev zajam za preporod Kipra (Cyprus)". Te četiri knjige sam objavio dok sam bio u zatvoru. Imate sve četiri te knjige, predao sam ih tamo. Znači i u zatvoru ja gledam da ga napadnem, gledam da ga uvredim, gledam da ga politički pogodim kako će mu biti najneprijatnije. I nije ovo nikakav izuzetak. Sve moje knjige koje sadrže intervjue iz tog vremena su takve, slične, istovrsne. Zašto sam ih objavio? Objavio sam ih u to vreme da bih izazvao taj efekat. A kasnije, kada sam počeo da objavljujem sabrana dela ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaustavite se, molim vas ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne sviđa vam se odgovor. Hoćete ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I moje poslednje pitanje pre nego što pređemo na sledeći video insert je sledeće: da li je to tačno, mislim da ste to juče potvrdili ...

SUDIJA BONOMI: Samo jedna stvar. Ja ne mogu da pustim da jedan ovakav komentar prođe. Niko vas nije prekinuo u odgovoru. Vi ste prekinuti zato jer niste odgovorili na pitanje. Morate to da shvatite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala, časni Sude. Možete li, molim vas, da potvrdite kao što ste, mislim, potvrdili juče ...

SVEDOK ŠEŠELJ: Da li sada treba da nastavim sa odgovorom?

SUDIJA ROBINSON: Ne, odgovorite na pitanje koje vam se sada postavlja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je to tačno, mislim da ste to juče potvrdili, da sve do trenutka kada ste počeli ovde da svedočite za ovog optuženog, vi nikada u javnosti niste pokušali da ispravite ono šta ste rekli u intervjuima za emisiju "Smrt Jugoslavije"?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To nije tačno. Ja sam to objasnio u više intervjuja koje sam davao 1998., 1999. godine i kasnijih godina. I sinoć sam zadužio članove mog pravnog saveta da mi do ponedeljka pripreme tačne podatke. I ja mislim da ću u utorak već moći da vam dam tačne podatke kad sam šta od toga objašnjavao, pošto ja sam nemam vremena da to listam, jer su to ogromni tomovi. Ali ja sam više puta javno davao objašnjenja o tome ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, objasnili ste to da je 1998. i 1999. godine. veliki deo onoga šta ste ranije rekli bila tek bombastična propaganda

SVEDOK ŠEŠELJ: Da.

SUDIJA ROBINSON: Dobro. Onda je u interesu optuženog da vam postavi pitanja o tim materijalima prilikom dodatnog ispitivanja,

TUŽILAC NAJS: Jedna tehnička stvar, nema veze sa ovim, da svedok u toku svog svedočenja sa nekim drugim razgovara, čak i sa svojim pravnim savetnicima, jeste nešto šta bi trebalo da se razmotri, imajući u vidu uobičajenu zabranu govorenja sa drugima. Molim da se poslednjem dokumentu da dokazni broj?

sekretar: Transkript će da nosi broj 884.

TUŽILAC NAJS: A sada molim da se pusti 25C ...

SVEDOK ŠEŠELJ: Gospodine Robinson, mogu li nešto da kažem. Veoma je važno.

SUDIJA ROBINSON: Da.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ni sa kim živim ne razgovaram o sadržini mog svedočenja. Ovde mi je bila potrebna tehnička pomoć. Ja svakog utorka imam razgovore sa članovima stručnog tima koji pomaže moju odbranu. Ja sam dao zadatke da mi se tehnički uradi posao. A ono šta razgovaram u tim razgovorima, mogu biti odjeci u medijima ovoga, onoga i tako dalje. O sadržaju svedočenja ja ni sam kim ne razgovaram, iako me niste nikada upozorili da to ne smem. Ja sam to odnekud čuo da je ta praksa i da to ne treba da se radi.

SUDIJA ROBINSON: Da, čuo sam objašnjenje.

TUŽILAC NAJS: A sada molim da se pusti sledeći deo istog snimka. Veoma je kratak. Mislim da kroz to možemo da prođemo po istom sistemu. Sada ćemo da pustimo ceo insert. Neko će da pročita i onda će da kaže na kraju da li je potrebno nešto da se ispravi. Pretresno veće će verovatno da zanima jedna konkretna reč. Tu se spominje jedna

boja, pa da vidimo šta ćemo da čujemo naših prevodilaca. Molim snimak. Pitanje se neće čuti, ali ono može da se nasluti iz snimka: "Kada ste primali oružije, da li je to bilo uz Miloševićevo znanje ili preko policije?"

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: *To je bilo sve sa Miloševićevim saznanjem. Tu nema nikakve sumnje. I ključni ljudi iz policije s kojima smo tada ostvarili saradnju, bili su Radmilo Bogdanović, Mihalj Kertes i drugi. Franko Simatović zvani "Frenki" i tako dalje, koji je komandovao Crvenim beretkama posle i tako dalje. Zatim, iz Generalštaba najviše smo saradivali sa generalom Domazetovićem koji je bio zamenik načelnika Generalštaba u to vreme i šef Personalne uprave, ako me sećanje dobro služi.*

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: Mislim da moramo to ponovo da čujemo. Kažu mi da je boja u transkriptu netačna. Moramo to ponovo da poslušamo.

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: *To je bilo sve sa Miloševićevim saznanjem. Tu nema nikakve sumnje. I ključni ljudi iz policije s kojima smo tada ostvarili saradnju, bili su Radmilo Bogdanović, Mihalj Kertes i drugi. Franko Simatović zvani "Frenki" i tako dalje, koji je komandovao Crvenim beretkama posle i tako dalje. Zatim, iz Generalštaba najviše smo saradivali sa generalom Domazetovićem koji je bio zamenik načelnika Generalštaba u to vreme i šef Personalne uprave, ako me sećanje dobro služi.*

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: U pretposlednjem redu ima jedna praznina. Kasnije

ćemo time da se pozabavimo, ali bih zamolio Pretresno veće da pita prevodiocce da li je bilo nekih drugih grešaka u prevodu.

prevodioci: Prevodioci nisu čuli o kojoj se boji radi, ali verujemo da nema drugih grešaka.

SUDIJA KVON: Znači prevodioci su sada samo pročitali transkript koji su dobili od Tužilaštva?

TUŽILAC NAJS: Gledajte, jedna osoba to čita, jer ne postoji tekst na monitoru, a druge osobe to slušaju, upoređuju i onda kažu da li postoji neka greška.

SUDIJA KVON: Vidim da klimaju glavom.

TUŽILAC NAJS: Dakle onom brzinom kojom mogu da rade, kažu da nema grešaka. A sada moramo da se pozabavimo pitanjem boje u pretposlednjem redu. Ono šta smo ovde čuli nije autoritativno i možda bi prevodioci želeli da čuju još jednom kako bi čuli boju. Dakle, u ovom trenutku ne trebate da čitaju na engleskom, nego treba samo da nam kažu koju boju čuju.

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: To je bilo sve sa Miloševićevim saznanjem. Tu nema nikakve sumnje. I ključni ljudi iz policije s kojima smo tada ostvarili saradnju, bili su Radmilo Bogdanović, Mihalj Kertes i drugi. Franko Simatović zvani "Frenki" i tako dalje, koji je komandovao Crvenim beretkama posle i tako dalje. Zatim iz Generalštaba najviše smo saradivali sa generalom Domazetovićem koji je bio zamenik načelnika Generalštaba ...

(Kraj video snimka)

prevodioci: Prevodioci su čuli Crvene beretke.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Gospodine Šešelj, u ovom delu intervjua rekli ste da je dobijanje oružja uvek bilo uz znanje Miloševića. Nema sumnje i da su ključni ljudi s kojima ste saradivali bili Radmilo Bogdanović, Mihalj Kertes i drugi. Da li je to istina ili ne?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je bilo neistinito i sa jasnom političkom namerom. Istinit je ovaj deo da smo o tom pitanju saradivali sa generalom Domazetovićem iz Generalštaba JNA a što se tiče Borova sela, da je oružje već zatečeno u Teritorijalnoj odbrani Borova sela, a ovde sam hteo da prozovem i Radmila Bogdanovića i Mihalja Kertesu i insistiram da se sa Frankom Simatovićem nikad u životu nisam sreo. Ako nađete ijedan podatak da sam se bilo gde sreo sa Frankom Simatovićem, ja ću vam priznati da ste sve u pravu u ovom opovrgavanju mog svedočenja. Apsolutno se nikad nisam sreo dok nije došao ovde u zatvor. Nisam znao kako uživo izgleda. Ali, on je već bio na glasu ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj, pomozite nam, molim vas, oko ovog objašnjenja. Zbog čega ste imenovali Frankija Simatovića koji je bio, takođe, poznat kao "Frenki" i koji je kasnije komandovao Crvenim beretkama, zbog čega ste imenovali čoveka koga nikad ranije niste sreli?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Zato što je ta jedinica, koja je formirana u Golubiću, tako nazivana i to je jedna jedinica. Druga jedinica je formirana u Srbiji 1996. godine i Franko Simatović je postao njen komandant, jer je imao veliko ratno iskustvo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada je ta jedinica bila formirana u Golubiću?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja ne znam kada je formirana, ali ona je tamo postojala već 1991. godine. I ona je postojala i nakon što je kapetan Dragan oteran iz Srpske Krajine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Izvinite što ja ne razumem uvek najbolje, ali rekli ste u pretposlednjem odgovoru: "jedinica koja je formirana u

Golubiću je bila tako nazivana. Bila je nazivana 'Crvene beretke'." Da li se sećate da sam vas sasvim nedavno pitao da definišete Crvene beretke i vi ste isključili sve mogućnosti osim verzije da je ona formirana 1996. godine. Kakve sve ovo ima veze s tim? Kakve veze imaju Crvene beretke iz Golubića sa svim ovim?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vi mene dezinterpretirate. To nije istina, jednostavno, što vi sada iznosite. Ja sam vam više puta rekao da su postojale razne jedinice koje su popularno nazivane "Crvenim beretkama". Nijedna nije imala zvanični naziv "Crvene beretke". Ni jedna jedina. Ni ona koja je formirana u Srbiji 1996. godine, ni ona koja je formirana u srpskoj Krajini, ni one koje su postojale u Republici Srpskoj. Nijedna nije jedinica, ja insistiram na tome, nijedna nije imala zvanični naziv "Crvene beretke". Narod ih je nazivao "Crvenim beretkama" zbog crvenih kapa na glavi. Nijedna nije takav zvanični naziv imala. Kapetan Dragan je paradirao s tom crvenom beretkom 1991. godine, neprekidno.

SUDIJA BONOMI: Odgovor koji ste tada dali je sledeći: "Ja vrlo strogo razgraničavam Crvene beretke koje su formirane 1996. godine i razne druge jedinice koje su popularno nazivane tim imenom". Da li sad hoćete da promenite taj odgovor.

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa sve ovo šta sam sad rekao slaže se s tim, gospodine Bonomi. Ali ni ove koje su formirane 1996. godine nisu imale zvanični naziv "Crvene beretke". One su nazivane u narodu "Crvenim beretkama", a imale su zvanični naziv "Jedinica za specijalne operacije". Uopšte nema kolizije između moje ranije izjave i sadašnje. Ni u čemu. Potpuno je podudarna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koja je bila prva jedinica Crvenih beretki, ako je takvih uopšte bilo, koja je bila jedinica Službe državne bezbednosti? Koja je prva jedinica tako formirana?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Teško mi je na to odgovoriti koja je prva, jer nemam pouzdana saznanja. Jedna od prvih je svakako ta bila kapetana Dragana. Da li baš ona prva ili ne, ne bih se mogao zakleti.

A možda je baš ona bila ta prva koja je u narodu tako nazivana. Ali ona je bila u sastavu Srpske Vojske Krajine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da se vratimo na ovaj paragraf ...

SUDIJA KVON: Nisam siguran da je svedok razumeo pitanje. Pitali su vas za prvu jedinicu Crvenih beretki koja je bila deo Službe državne bezbednosti. Vi ste govorili o jedinici kapetana Dragana. Da li je ta jedinica, jedinica kapetana Dragana bila prva koja je bila deo Službe državne bezbednosti?

SVEDOK ŠEŠELJ: To nije kako sam ja razumeo pitanje. Ja mislim da je pitanje bilo koja je prva, izuzev ove jedinice Službe državne bezbednosti, koja je formirana 1996. godine. Jesam li ja dobro razumeo to pitanje?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da je sudija Kvon (Kwon) shvatio da postoji nesporazum i zahvalan sam mu zbog toga. Ja bih bio zahvalan Sudu da završi ovaj deo mog ispitivanja, da preuzme ovo pitanje ili mogu i ja da završim? Kako god sudije žele. Sudija Kvon je postavio veoma relevantno pitanje, ispravljajući nedostatak u mom pitanju. Prema vašem svedočenju, kada je prvi put da je neka jedinica Crvenih beretki mogla da bude formirana kao Jedinica za specijalne operacije Službe državne bezbednosti? 1991., 1992., 1993., 1994., 1995. ili 1996. godine. Kada?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prema mojim saznanjima, to je bilo 1996. godine. Tada je formirana JSO. Pre 1996. godine, ne postoji jedinica koja se naziva JSO, Jedinica za specijalne operacije, u to sam siguran.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ali u tu jedinicu ulaze mnogi koji su se u ratu borili u raznim drugim jedinicama, pa i u onim koje su nazivane "Crvenim beretkama".

SUDIJA BONOMI: Znači kada ste vi govorili o Crvenim beretkama,

koga ste vi imali u vidu?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa ja sam bio u sukobu sa tim Crvenim beretkama u Srpskoj Krajini kada sam bio u Krajini. Bio sam u sukobu sa kapetanom Draganom.

SUDIJA BONOMI: Kada ste govorili o Crvenim beretkama pod komandom Simatovića koga ste imali u vidu?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pazite, treba razgraničiti Simatovićevu ulogu u ratu u Krajini gde se on pojavljivao kao dobrovoljac, od uloge koju je on imao od 1996. godine pa naovamo.

SUDIJA BONOMI: Ali kad ste govorili o Crvenim beretkama u intervjuu na koga ste mislili?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa mislio sam na njega. Pazite, po mojim saznanjima, čak neki ...

SUDIJA BONOMI: Sačekajte. Izvinite, šta mislite kada kažete "na njega"?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa na Franka Simatovića Frenkija. Po mojim saznanjima, gospodine Bonomi ...

SUDIJA BONOMI: Da, ali koje su to Crvene beretke o kojima ste govorili u intervjuu, rekavši da im on komanduje?

SVEDOK ŠEŠELJ: To su Crvene beretke koje su se borile u Krajini. I još jednu stvar da vam kažem. Po mojim saznanjima, čak su i dobrovoljci Srpske radikalne stranke povremeno upućivani. Dolazili su avionima u Udbinu, u Krajinu, pa su neki od njih upućivani u centar u Golubić, a kapetan Dragan se javno hvalio kako je neke od njih vratio nazad, kako mu nisu odgovarali, nisu bili ošišani ili obrijani i tako dalje. To je,

dakle, ono šta su činjenice. A vi ako želite iz tih činjenica konstruisati bilo šta, to je druga stvar.

SUDIJA BONOMI: Očigledno nisu činjenice, pošto vi kažete da je to netačna informacija. Hoću da kažem, ako jesu činjenice, hoću da ih jasno shvatim. Ali ako vi kažete da kad ste davali ovaj intervju, govorili ste o grupi poznatoj kao "Crvene beretke" pod komandom Simatovića, ja bih hteo da mi kažete koja je to grupa bila?

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja vam kažem da su to bile Crvene beretke koje su deistvovalе kao sastavni deo vojske Republike Srpske Krajine.

SUDIJA BONOMI: A Simatović je imao neku ulogu u komandi nad tom jedinicom?

SVEDOK ŠEŠELJ: On je bio jedno vreme tamo kao dobrovoljac. Ja ne bih mogao jasno da vam to vreme razgraničim. Ali je bio tamo, po mojim saznanjima, kao dobrovoljac i učestvovao u borbama i to ratno iskustvo koje je stekao, bila je preporuka da on postane komandant JSO 1996. godine.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, izvolite ...

SUDIJA KVON: Gospodine Najs, podsetite me, molim vas, na datum tog intervjua.

TUŽILAC NAJS: Mart 1995. godine, kako piše u ovom transkriptu koji nam je dala sama televizija.

SUDIJA KVON: Znači to je bilo pre formiranja JSO?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prema našem dokaznom materijalu koji ovaj svedok, naravno, osporava ... Dakle, 1995. godine, znači pre nego što je ona formirana, po njegovom svedočenju. Potpuno ste u pravu. Gospodine Šešelj, možda biste hteli da odgovorite na pitanje koje je

postavio sudija? Vi ste obrazovan. Čuli ste šta je on rekao. Shvatate u čemu je poteškoća? Ako je nešto osnovano 1996. godine, makar bili i sveznajući, vi ne znate šta će da dođe u budućnosti, šta će da se desi. Zato nam objasnite, molim vas objasnite Sudu kako ste mogli da znate, kako ste mogli da kažete da će Frenki Simatović da komanduje Crvenim beretkama kasnije? Ili imate moć predviđanja?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja ovakav bezobrazluk u životu nisam video. Ovde stoji: *“Who commanded with the Red Berets later?”* Dakle, *“Ko je komandovao Crvenim beretkama kasnije?”* Ja ne kažem on će u budućnosti. Ja nigde ne kažem *“who will command”*, ni u vašem prevodu ovde. Ja ne kažem *“On će komandovati Crvenim beretkama”*, nego je on kasnije komandovao. Nije na samom početku rata bilo te jedinice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelji, kad vas uhvatimo u nečemu, nemojte samo da pojačavate ton i nemojte da vičete. Da se vratimo na pitanje i ja ću da ga razbijem na nekoliko jednostavnih delova, da svi mogu da prate. Predstavljeni su vam jasni dokazi da je Simatović kontrolisao jednu jedinicu koja je formirana 1996. godine. Teza Tužilaštva je, kao što znate, da to nije istina, da su Crvene beretke formirane kao jedinica 1991. godine. Vi sada govorite o jednom periodu početkom 1991. godine i koristite rečenicu *“Frenki, koji je kasnije komandovao Crvenim beretkama”*. Prema vašim tvrdnjama, *“kasnije”* može da znači samo 1996. godine i takav odgovor je nemoguće da dajete 1995. godine. Vaš odgovor se uklapa sa dokaznim materijalom Tužilaštva da je 1990. godine ili na samom početku 1991. godine, Frenki bio neko ko će kasnije da komanduje Crvenim beretkama. Mi želimo da znamo sledeće. Kako ste mogli da kažete tako nešto što se uklapa u tezu Tužilaštva?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Gospodine Najs, niste vi mene ni u čemu uhvatili, nego ja vas i retorski sam povisio ton, da bi to bilo upečatljivije. Drugo, na samom početku sukoba, jedinica koja je popularno nazivana *“Crvene beretke”*, nije bilo. Ona je formirana u toku sukoba kad je formiran i centar u Golubiću pod komandom kapetana Dragana. Kad kažem *“koji je komandovao kasnije Crvenim beretka-*

ma", ja ne govorim "komandovaće on od 1996. godine i ja to prognoziram", nego se on tada pojavio kao dobrovoljac i bio tamo komandant. I to da je Frenki bio u srpskoj Krajini nije tajna za stanovnike Srpske Krajine, niti, koliko ja znam, on to negira. Ovde je nešto drugo problem. Vi želite da dokažete da je ova jedinica kojom je Frenki komandovao u Krajini, formacijski bila u sastavu Službe državne bezbednosti Srbije. E to nije istina. E to nije istina.

SUDIJA ROBINSON: Sada ćemo da napravimo pauzu, gospodine Najš.

TUŽILAC NAJS: Ja sam sa ovim završio. Možemo li to da ponudimo u spis zajedno sa transkriptom, a vi imate redigovanu verziju.

SUDIJA ROBINSON: Da, ispravljenu.

TUŽILAC NAJS: Sa reči "crveno".

sekretar: Ovo će da bude dokazni broj 885.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Pravimo pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najš.

TUŽILAC NAJS: Možemo li da pogledamo sledeći insert iz istog intervjua. Ovo kažem za prevodioce, 25D. Možda će oni da dobiju drugi prevod. Nisam siguran. Časni sude, uz vašu dozvolu gledaćemo jedno po jedno pitanje i odgovor. Onda ću da zamolim prevodioce u kabini da čitaju prevod koji je svima podeljen i da provere ceo odgovor, da vide da li je prevod tačan i onda kada pređemo ceo transkript, ukoliko je ovo prihvatljivo, postaviću svoja pitanja svedoku. Molim da gospođa Diklić pusti snimak, prvo pitanje i odgovor.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja nisam dobio transkript na srpskom jeziku.

SUDIJA ROBINSON: Čučete.

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: *Da, naši dobrovoljci su bili u Zvorniku. Učestvovali su i Arkanovi dobrovoljci i bila je još neka formacija ovoga Žuće koji je bio pod komandom policije, a sad mu sude za ratne zločine.*

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: Mogu li prevodioci da potvrde ili ne da je ovaj prevod koji imamo tačan? Ponovite ovaj insert, molim vas.

(Video snimak)

Laura Silber: *Jeste li bili u Zvorniku 1992. godine ili vaše jedinice?*

Vojislav Šešelj: *Da, naši dobrovoljci su bili u Zvorniku. Učestvovali su i Arkanovi dobrovoljci i bila je još neka formacija ovoga Žuće koji je bio pod komandom policije, a sad mu sude za ratne zločine.*

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: Sledeće pitanje i odgovor su malo duži.

(Video snimak)

Laura Silber: *Da li ste dobili naređenje od Beograda, da li ste dobili ...*

Vojislav Šešelj: *Da. Mi nikad nismo dobijali naređenje. Uvek je to bila molba. Zamoli nas Milošević, zamoli nas Radmilo Bogdanović, zamoli nas neki general, recimo Domazetović ili neko drugi i kaže: "Treba toliko i toliko dobrovoljaca za to i to mesto" i mi skupimo toliko dobrovoljaca. Kad kažu: "Trebaju najiskusniji", mi uzmemo najiskusnije. Kad kažu "Mogu i oni koji nisu sa velikim iskustvom, jer nije nešto posebno opasno" onda i druge upućujemo. Uvek je to tako bilo.*

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: Vidim klimanje glavom iz kabine. Ovo je, izgleda, tačno. Sledeće pitanje i odgovor.

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: 1992. godine u maju mesecu ja počinjem intenzivno da se viđam sa Miloševićem. I tada je svaki put Milošević direktno tražio da se uključe dobrovoljci. Mislim, to nas nije trebalo ubedi-vati mnogo. Mi smo to shvatali i kao svoju dužnost, kao svoju obavezu, jedino oko tog rasporeda, gde su najpotrebniji, jer su bili na glasu kao najhrabriji i najsposobniji i najdisciplinovaniji.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: I sada poslednji, veoma dugačak odgovor na posled-nje pitanje.

(Video snimak)

Laura Silber: ... kako je išao razgovor sa predsednikom Miloševićem?

Vojislav Šešelj: To su uvek sve bili brzi dogovori. Recimo, kad je Tuđman 1993. godine napao Počitelj, Divoselo i Čitluk, Milošević je imao tu neke dogovore s njim, ali se, izgleda, Tuđman nije držao do kraja. Neka je tu mučka bila njihova. Tu je Milošević bio razočaran Tuđmanovim ponašanjem i u poslednji trenutak onda odlučio da se upute dobrovoljci. Zvao me je. Ja sam odmah došao kod njega. Kaže: "treba 3.000 do 4.000 dobrovoljaca da se uputi na područje Divosela, Čitluka i Počitelja." Za dva dana mi smo imali oko 3.500 dobrovolja-ca i oko 300 je Arkan poslao tamo. Za dva dana bukvalno je to iz Beograda upućeno. Tu nikad problema nije bilo. Tu smo se vrlo brzo sporazumevali. Uvek je to bilo u nekoliko reči. Treba da se ide – ide

se.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, u vezi sa poslednjim odgovorom u svrhe zapisnika, prevodioci nisu pročitali nijedan deo pitanja. Možda se to nije ni čulo na traci. Ne znam da li su uspeli da provere?

prevodioci: Nismo dobro čuli početak i možda godina nije bila tačna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pitanje koje je prethodilo odgovoru koji mene zanima, časni Sude, je ovo šta ću da pročitam iz transkripta i to uvek može da se ospori i istraži. Pitanje koje se nalazi u transkriptu vodi do sledećeg odgovora. Laura Silber kaže: "Možete li da nam ispričate o jednom takvom razgovoru u vezi sa mestom gde ćete da odete ili gde ćete da pošaljete svoje jedinice? Kako bi išao vaš razgovor sa predsednikom Miloševićem s tim u vezi?" A odgovor je bio, kako smo čuli, da su to uvek bili brzi dogovori. Gospodine Šešelji, u vezi sa ova četiri odgovora iz ovog dela transkripta, kada su vas pitali da li ste vi ili vaša jedinica bili u Zvorniku 1992. godine, vi ste odgovorili: "Da, naši dobrovoljci su bili u Zvorniku. Učestvovali su i Arkanovi dobrovoljci i bila je još neka formacija ovoga Žuču koji je bio pod komandom policije, a sad mu sude za ratne zločine". Da li je taj odgovor bio tačan i istinit?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Tačan je samo prvi deo odgovora da su naši dobrovoljci bili u Zvorniku i da su Arkanovi dobrovoljci bili u Zvorniku. Tačno je i to da je bio Žuču. Već je počelo suđenje Žuču i njegovom bratu i ja pokušavam ovako na silu da ga povezujem sa policijom, napadajući tako režim. Intrigirajući pomalo u tome. Još i ne kažem pod kojom policijom. Da li je to tamošnja lokalna ili policija iz Srbije. Ja jednu intrigu lansiram ovde u nadi da će ona izazvati neku političku pometnju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako nije bio pod komandom policije, pod čijom je on onda komandom bio?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Po mom mišljenju on je formirao jednu paravojnu formaciju kriminalnog karaktera, a pod čijom je komandom bio, valjda će se videti u procesu koji se sada vodi u Beogradu. Ja nisam lično tamo bio da to vidim. Ali hteo sam jednu intrigu da serviram u javnost i da neku zabunu izazovem oko toga.

SUDIJA BONOMI: Po vašem shvatanju, kada je trebalo da se emituje ovaj program?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa mislio sam da će odmah biti emitovan?

SUDIJA BONOMI: Gde? Izvinite, gde?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa pošto je to bila ...

SUDIJA BONOMI: Izvinite, gde je, po vašem mišljenju, to trebalo da se emituje?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pošto je to bila BBC serija, mislio sam da će prvo BBC emitovati preko svoje mreže, a da će onda preko svog servisa biti distribuisano ko zna kojoj sve televiziji, kao što se i desilo. Dakle, imao sam pred sobom jednu baš široku tribinu. Iskoristio sam je da gađam režim i to iznoseći takve insinuacije za koje sam bio ubeđen da će biti bolne i za gospodina Miloševića i za ostale čelnike vlasti.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako ste hteli da nudite optuženom Miloševiću, zašto niste rekli “pod komandom Miloševića”, zašto ste ovde rekli “pod komandom policije”? Zašto niste Miloševića direktno spomenuli? Zašto ste direktno spomenuli pod komandom policije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa zato što onda ne bi bilo ubedljivo. Čak i da sam konkretizovao neku policiju, ne bi bilo dovoljno ubedljivo. Ovako sam pomenuo policiju pa se ne zna je li ova, je li ona, ili ovako ili onako. Tako je lakše servirano. Znae, da sam rekao “bio je

gospodin Milošević u Zvorniku, komandovao srpskim snagama”, onda bi ova novinarka rekla “ovaj je lud”. Pošto sam ja to znao da uvi- jem u jednu formu koja je mogla da prođe, ja sam to tako uvio. Imao sam jasan politički cilj. Nisam imao razloga da imam obzira prema gospodinu Miloševiću i njegovoj vlasti u to vreme i gađao sam. Čim sam izašao iz zatvora, ja sam na zatvorskoj kapiji krajem januara držao slične govore i nema koje uvredljive izraze nisam koristio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Pomozite nam da razumemo način na koji se vi obraćate vašoj publici, u ovom slučaju to je Laura Silber. Znači, vi kažete, “ja realnost mogu da promenim malo ovom malom laži i to će onda da ima direktan efekat na moju publiku”. Da li na taj način funkcioniše vaš um?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Na taj način funkcioniše teorija specijalnog rata koja je na zapadu specijalno razvijana, a koju sam ja, takođe sistematski, učio. Od poznate knjige Lidela Harta (Liddel Hart) “Strategija posebnog nastupanja” (The Strategy of Special Action) iz pedesetih godina pa do kraja sedamdesetih godina, sve šta je o specijalnom psihološkom ratu objavljeno, ja sam pročitao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Naravno, jedna od stvari koja može da se vidi iz ovog video snimka, da ste vi obučeni u odelo, da gledate osobu koja vas intervjuiše pravo u oči i to nam govori da vi takvu laž možete da izreknete, a da se to ne primeti u vašem ponašanju. Vi ste vrlo uverljivi kada govorite takve stvari, kad lažete, bar tako kažete.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Gospodine Najs, želeo bih i vama da ste uverljivi kad lažete, ali vi nikad niste bili uverljivi kada lažete. Ja sam ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, ponovo vas upozoravam na ovakvu vrstu komentara.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nastavljam sa sledećim pitanjem, uz vašu dozvolu. Vaši su dobrovoljci bili u Zvorniku. Arkanovi dobrovoljci su bili u Zvorniku. Šta kažete, po čijim su uputstvima oni tamo bili? Šta

biste vi rekli da vas je Laura Silber dalje pitala pod čijim su instrukcijama oni tamo bili?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Šta bih ja tada rekao? Otkud ja znam šta bih tada rekao. Ovde vidite šta sam rekao. Dobrovoljci Srpske radikalne stranke su tamo išli u sastavu JNA i to garantujem. I ne možete naći nijedan materijalni dokaz koji govori suprotno. Došli su vozilima JNA, u uniformama JNA i tamo su se borili pod komandom JNA.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Moje pitanje je glasilo: po čijim uputstvima su oni tamo došli, vaši dobrovoljci, u Zvornik?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Šta znači to po čijim uputstvima? Mi smo dobili zahtev iz Generalštaba za određenu grupu dobrovoljaca. Mi smo tu grupu prikupili i verovatno je general Domazetović u tome učestvovao. Otkuda ja to sad mogu da se setim, ko konkretno posle toliko vremena.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Da onda odemo na sledeće pitanje ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ja sam dao saglasnost da se prikupe dobrovoljci i da se upute.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajmo onda vaš sledeći odgovor: "Mi nikad nismo dobijali naređenje. Uvek je to bila molba". I zatim navodite Miloševića, Bogdanovića i Domazetovića, kao primer, koji bi vam rekli: "Treba nam za to i to toliko i toliko dobrovoljca". Recite nam da li je to tačno, netačno, delimično tačno, delimično netačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovo je delimično tačno. Nije "tačno", jer to je pogrešan izraz. Ne može se upotrebiti u takvom značenju ovde. Ovo je delimično tačno. Što se tiče Domazetovića je tačno, a što se tiče Miloševića i Bogdanovića, ja ih veštački ubacim tu u mašinu i oni posle mogu da besne protiv mene što sam ih ubacio, a nemoćni su da na neki adekvatan način reaguju, jer su zatvor već isprobali pa nije pomogao. Kao što ni vama ovaj ovde zatvor nije pomogao da me obuzdate, kao što vi kažete.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imamo ovde ovaj deo vašeg odgovora u kome kažete: “ Kad kažu ‘trebaju nam najiskusniji’, mi odaberemo najiskusnije. Kad kažu ‘mogu i oni koji nisu sa velikim iskustvom, jer nije nešto posebno opasno’ onda i druge upućujemo”. Da li je to tačno? Da li se u molbama navodilo koliko iskusni treba da budu ti ljudi?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa uglavnom je tako bilo. Jer oni najiskusniji su korišćeni za one najopasnije borbene operacije. Ako su manje iskusni, onda su oni mogli biti negde posadne trupe ili tako, u pomoćnim nekim trupama, ali najiskusniji i najhrabriji su išli u najozbiljnije operacije. Pošto smo već u početku zauzeli stav da niko ko nije odslužio vojnu obavezu ne može da ide. Znači svi su oni imali neku vojnu obuku. E sad je bila stvar iskustva po pitanju njihove upotrebljivosti za određene borbene zadatke, jer neki dobrovoljci su išli više puta. Neki su išli samo jednom pa više nisu i tako. Tu je postojala poprilična fluktuacija.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Onda, znači, samo ovo gde se spominju Milošević i Bogdanović nije tačno, a sve drugo je tačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To sam, znači, veštački ubacio da bih njih dvojicu politički gađao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Idemo sada na sledeće pitanje i sledeći odgovor. “Ko je od vas tražio da pošaljete vaše jedinice?” Vi na to kažete: “1992. godine u maju mesecu ja počinjem”, mislim da ste rekli “intenzivno”, “ da se viđam sa gospodinom Miloševićem na jednoj regularnijoj bazi”. Zaustavimo se ovde. Da li je to tačno? Da li je tačno da ste počeli sa redovnijim i intenzivnijim sastancima sa Miloševićem u maju 1992. godine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Od maja 1992. godine do septembra 1993. godine imali smo češće susrete.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Onda sledeći deo te rečenice kaže: “Tada je svaki put Milošević direktno tražio da se uključuju dobrovoljci”.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: E to je moja intriga, a gospodin Milošević nije mogao da opovrgne, jer nije bilo trećeg na tom sastanku i ja sam to smišljeno lansirao da bih ga nervirao, a znam da ne može da opovrgne, jer on kaže jedno, a ja drugo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi lažete, gospodine Šešelj, zar ne? U ovom intervjuu ste rekli tačno ono šta je Milošević od vas tražio. Stvari su vrlo jednostavne.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Gospodine Najs, vi lažete. U intervjuu nisam rekao istinite činjenice, a ovde, pod zakletvom, govorim isključivo istinu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa da onda pogledamo sledeći deo ovog odgovora. Vi kažete: "Mislim, nije trebalo mnogo da se ubeđujemo. Mi smo to shvatali i kao svoju dužnost, kao svoju obavezu". Da li je to tačno da ste vi vrlo voljno slali vaše dobrovoljce?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. To je i te kako tačno. Smatrali smo svojom dužnošću da pomognemo srpski narod gde god je on ugrožen. I to smo sa velikim entuzijazmom radili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo sada na poslednje pitanje i odgovor. Tu vas Laura Silber pita nešto o razgovorima i vi kažete: "To su uvek bili brzi sporazumi. Na primer, kad je Tuđman 1993. godine napao Počitelj, Divoselo i Čitluk, Milošević je imao tu neke dogovore s njim, ali se izgleda Tuđman nije držao do kraja. Neka je tu mučka bila njihova. Tu je Milošević bio razočaran Tuđmanovim ponašanjem i u poslednji trenutak onda odlučio da se upute dobrovoljci. Zvao me je. Ja sam odmah došao kod njega." Zaustavimo se ovde na trenutak. Da li ste vi 1993. godine imali sastanak sa Miloševićem na kome se govorilo o slanju dobrovoljci u vezi sa napadom na Počitelj, Divoselo i Čitluk?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Kategorički, ne. U vezi sa napadom na Počitelj, Divoselo i Čitluk imali smo dogovor sa predstavništvom Republike Srpske Krajine u Beogradu. To predstavništvo je organizovalo autobuse i tim autobusima smo uputili dobrovoljce. Međutim, Tuđmanov napad na Počitelj, Divoselo i Čitluk je tada stao.

Dobrovoljci su bili tamo nekoliko dana. Pošto su borbe prekinute, oni su se vratili bez uključivanja u borbena dejstva. To se desilo 1993. godine. I to možete vrlo lako proveriti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaustavimo se ovde na trenutak. Hajde da pročitamo šta ovde piše, ali bez pominjanja imena Miloševića i da vidimo da li je ostatak ovog odgovora tačan: "Neko me nazvao i ja sam odmah otišao. On je rekao u Divoselo, Čitluk i Počitelj treba da se pošalje 3.000 do 4.000 dobrovoljaca. Mi smo za dva dana skupili 3.500 dobrovoljaca, a Arkan je doveo sa sobom oko 300. Oni su iz Beograda poslali doslovce u roku od dva dana. S tim nikad nije bilo nikakvih problema. Oko toga smo se vrlo brzo složili. Sve je to dogovoreno u nekoliko reči. Treba da idemo – idemo". Ja sam sada to pročitao i umesto imena Milošević rekao sam samo "neko". Recite mi, tako kao što sam pročitao, da li je to tačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nije. Nije niko zvao, nego je neko došao u sedište Srpske radikalne stranke iz predstavništva Srpske Krajine ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ko je to bio?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja se ne mogu setiti ko je to bio. Neko iz predstavništva. Došao je u naš Ratni štab. Ja sam obavешten da je to potrebno. Ja sam se složio i dobrovoljci su prikupljeni i poslani.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelji, vi imate jako, jako dobro pamćenje. Sami ste nam to rekli. Razmislite, molim vas, o tome: ko je to došao u vašu kancelariju i zatražio tih 3.000 ili 4.000 hiljade dobrovoljaca?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nije došao u moju kancelariju nego u Ratni štab i to je bio funkcioner predstavništva Srpske Krajine u Beogradu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vaša politička partija je imala jedno odeljenje koje se zvalo "Ratni štab", zar ne?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, ovo je sad digresija, ali, eto, čisto

me interesuje u vezi s jednim ranijim pitanjem Pretresnog veća. Zašto bi jedna politička partija imala Ratni štab?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Zato što je bila velika nacionalna potreba da ta politička stranka okupi dobrovoljce i uputi u JNA.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Za rat?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Za rat, naravno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li imali istovremeno i mirnodopski štab ili samo ratni štab?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Sve ostale institucije stranke su bile mirnodopske, a Ratni štab se bavio prikupljanjem dobrovoljaca i upućivanjem u JNA.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li vi slali svoje dobrovoljce u druge delove bivše Jugoslavije da se bave miroljubivim stvarima ili ste ih slali samo u borbu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Slali smo ih u borbu da ostvaruju zadatke komandi JNA. Nemojte meni da prišivate miroljubivu politiku. Ja nikad nisam bio pristalica mira po svaku cenu, pa sam i sad protivnik i ne prihvatam *pax americana* i ovo šta sad Amerikanci rade na Balkanu, samo stvara uslove za novi rat.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kroz to smo već prošli. Recite nam ko je došao u tu kancelariju i to zatražio? To je ipak dosta velika stvar, 3.000 do 4.000 dobrovoljaca. Ko je to tražio?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Jeste, ali ne mogu ja pamtiti posle toliko godina sva imena. Došao je visoki zvaničnik predstavništva Republike Srpske Krajine iz Beograda. Imali su sedište na Terazijama. U samom centru Beograda.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gledajte, vi shvatate značaj ovog pitanja, gospodine Šešelji, jer ako mi vi kažete neko ime, onda ja mogu da odem, da potražim tu osobu i da čujem šta ta osoba ima da kaže. Ako mi vi ne date to ime, to onda malo liči na ono šta ste maločas rekli, da ako su samo dvoje u sobi, nijedan ne može da negira šta je rečeno. I

tako, dakle, nikad ne možemo takve stvari da dokažemo. Molim vas, da li možete da nam date ime kako bismo to mogli da proverimo? **SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR:** Kako se ja mogu setiti čoveka koji je radio u predstavništvu Srpske Krajine 1993. godine u Beogradu? Hajde vi to meni objasnite. Ja sam za ove dve i po godine koliko sam u zatvoru, već mnoga imena ljudi koje sam poznao i zaboravio. Ne pamtim skoro nijedan telefonski broj. Sad treba da pamtim ime čoveka koji je došao iz predstavništva Srpske Krajine. Pa ja ne pamtim ime nijednog oficira, armijskog visokog oficira koji je dolazio u sedište stranke. A dolazili su mnogi pukovnici, kapetani bojnog broda i šta ja znam. Što bih ja to pamtio. Samo glupi ljudi pamte brojeve i imena.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelji, odgovori koje ste vi dali otkrivaju istinu o tome da je optuženi aktivno, svesno i zločinački učestvovao u slanju dobrovoljaca u borbu u druge delove bivše Jugoslavije i vi znate da je to tačno.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To nije istina. Prvo, slanje dobrovoljaca apsolutno nije bilo zločinačko, nego patriotsko. I drugo, u slanju dobrovoljaca Srpske radikalne stranke Slobodan Milošević nikad nije učestvovao.

TUŽILAC NAJS: Molim da se ovom insertu da dokazni broj?

SUDIJA ROBINSON: Da.

sekretar: To će da bude dokazni broj 886.

TUŽILAC NAJS: A sada hajde da pogledamo sledeći insert. To je 25E, za prevodioca. Sačekaćemo da se podeli prevod transkripta. Budući da je prvi odgovor dugačak, biće najbolje da mi to podelimo u dva dela i da nam onda prevodioci pomognu u vezi sa prevodom. Molim da se pusti prvi insert.

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: U maju 1992. godine, Milošević definitivno preuzima apsolutnu kontrolu nad Jugoslovenskom narodnom armijom. Tada je proglašen novi Ustav Savezne Republike Jugoslavije i tada je on postao i formalno i stvarno i suštinski glavni čovek u državi. Čovek koji o svemu odlučuje. I ta zvornička operacija ...

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: Zaustavimo se ovde. Kada je reč o ovim prvim rečenicama, pre nego što nastavimo, ništa nismo čuli u vezi sa pitanjem, zato što pitanje nije moglo da se čuje u sudnici, ali će svedoku da pomogne ako zna da je pitanje u transkriptu, oni koji su uspeali to pažljivije da preslušaju uz bolji zvuk, oni su zapisali da je pitanje glasi-
lo: "Šta se dogodilo kad ste vi pošli za Zvornik? Ko vam je rako da idete tamo? Kako je to funkcionisalo?". Sada možemo da nastavimo.

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: I ta zvornička operacija, u njoj su učestvovala snage bosanskih Srba i one su bile brojnije. Međutim, specijalne jedinice i najborbenije jedinice došle su s ove strane. To su bile direktno jedinice policije, takozvane "Crvene beretke", to su specijalne jedinice Službe državne bezbednosti Srbije ...

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: Zaustavimo se ovde za ta četiri reda. Ima li komentara prevodilaca?

prevodioci: Čini se da je sve manje-više ispravno.

TUŽILAC NAJS: Izgleda da ovo kako je u prevodu, možda nećemo moći da se setimo pre nego što zaustavimo. Tu, dakle, počinje sa: "Zvornička operacija planirana je u Beogradu" i ne znam da li ste čuli da li je ta reč "Zvornik" uključena? Ne znam da li možete da se setite

da li je ta reč iskorišćena?

prevodioci: Jeste.

TUŽILAC NAJS: U redu. Idemo dalje.

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: ... iz Srpske radikalne stranke, tu su bili Arkanovi dobrovoljci i tu je još bila još neka manja grupa dobrovoljaca koja je, takođe, bila pod kontrolom policije. Vojska se malo angažovala u toj operaciji. Uglavnom je negde artiljerijsku podršku davala gde je trebalo. Operacija je dugo smišljena, dugo spremana, tako da ništa nije bilo u nekoj nervozni, tako da se zove "hajde hitno, treba ovo, treba ono". Sve je bilo dobro organizovano i dobro izvedeno do obustave samih neprijateljstava. Posle kad je krenula pljačka, to više niko nije mogao da kontroliše.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: Da li je taj transkript tačan?

prevodioci: Umesto tri tačke treba da stoji "do prestanka neprijateljstava, a onda kad je počela pljačka" ... To je fraza koja je izostavljena.

TUŽILAC NAJS: Da čujemo sada sledeće pitanje i odgovor.

(Video snimak)

Laura Silber: A ko je to smislio? Kako je bilo organizovano?

Šešelj: Pa to su smislili ključni ljudi iz Službe državne bezbednosti, među njima Franko Simatović Frenki i on je bio jedan od neposrednih

izvršilaca. Tu su bili i neki drugi ljudi čija sva imena nisam ni zapamtio. Naši dobrovoljci su se okupljali i u Loznici im je bila glavna, središnja tačka odakle su kretali na Zvornik. Bio je vojvoda Cvetinović na njihovom čelu i on je direktno primao naređenja od komandanata specijalnih jedinica.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: U redu. Da čujemo da li je to tačno?

prevodioci: "Specijalne jedinice". Sve drugo je više ili manje tačno.

TUŽILAC NAJS: Gde treba da stoji "specijalne jedinice"?

prevodioci: "Od komandanata specijalnih jedinica". Čuli smo množinu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Gospodine Šešelji, ovde se spominje vojvoda Cvetinović. Da vidimo sada šta ste vi to rekli, počevši od dna pa na gore? Da li je tačno da je u Zvorniku komandovao vojvoda Cvetinović?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, on je bio jedan od dobrovoljaca tamo i komandovao je određenim brojem, ja ne znam tačno kolikim, ali se istakao u tim borbama. Drugo, svi su ti dobrovoljci bili u sastavu JNA, a ja ovde inputiram Službi državne bezbednosti, gađajući tu službu, jer ta služba sa suprotne strane pokušava da uništi Srpsku radikalnu stranku. Vi ste čuli za mog potpredsednika Ljubišu Petkovića koji je bio načelnik Ratnog štaba. Krajem 1993. godine njega je Služba državne bezbednosti vrbovala da špijunira i rastura iznutra Srpsku radikalnu stranku. Takve je metode služba koristila protiv nas. Ja službu onda napadam za sve šta mi padne napamet.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tu gde vi kažete da je on primao naređenja direktno od komandanata specijalne jedinice, šta ste trebali da kažete, a da to bude istina?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: On je od nadležne komande JNA primao naređenja. Od koga, to može vrlo pouzdano da se utvrdi. To nije teško utvrditi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To znači jedna anonimna osoba.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa zar mislite da se tolika imena mogu pamtit? I drugo, ja nisam bio tamo i da pamtim ta imena. Ja znam samo da su tamo dobrovoljci Srpske radikalne stranke bili disciplinovani i čim je završena zbornička operacija, oni su se vratili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U prethodnoj rečenici piše: " Naši dobrovoljci su se okupljali i u Loznici, gde im je bila glavna tačka, odakle su kretali na Zvornik". Da li je to tačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Oni su se okupili u Beogradu. Odatle su išli za Zvornik. Pre Zvornika su se zaustavljali u Loznici.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Cvetinović je iz Loznice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U prethodnoj rečenici kažete: "Pa to su smislili ključni ljudi iz Službe državne bezbednosti". Da li je to tačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To nije tačno. Ja tu inputiram ključnim ljudima iz SDB-a, napadajući Službu državne bezbednosti i uzvratajući na udarce.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa ko je to, onda, organizovao?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: JNA. Kategorički tvrdim da su dobrovoljci išli u JNA. I to im je upisano u vojne knjižice JNA. Ali to je vreme kada ja vodim kampanju protiv Službe državne bezbednosti. Ta kampanja je za nas u Srpskoj radikalnoj stranci bila pitanje opstanka, jer je služba koristila, sa svoje strane, razne perfidne metode da nas uništi, da nas iznutra zavadi. Ubacivala svoje agente. Vrbovala ljude i tako dalje. Mi smo tada u tako žestokom sukobu sa režimom, da Služba državne bezbednosti metode nije birala u obračunu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači to je netačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Koje?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste se pokušavali ...

SUDIJA BONOMI: Možete li da mi pomognete? Kako bi to moglo da naškodi SDB?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa moglo bi politički kompromitovati, to je vreme mirovnih inicijativa, to je 1995. godina. To bi moglo kompromitovati vlast Slobodana Miloševića i tako dalje. To je vreme nebiranja sredstava u našim međusobnim obračunima. Gospodin Milošević se nije lično eksponirao, ali su organi vlasti nama svašta radili. Mi sve šta smo mogli da uzvratimo, bilo je verbalno. I gospodin Najs nije pokazao baš veliku ažurnost. Pored ove emisije, on je mogao naći barem još 100 mojih intervjuva slične vrste u sklopu te kampanje.

SUDIJA BONOMI: Dobro, ali mi imamo ovaj intervju. Možete li da se setite da li ste vi možda uspjeli da spomenete i nešto skorije od 1991. godine, a da biste im naškodili?

SVEDOK ŠEŠELJ: A šta bih mogao skorije? I ovo nije bilo 1991. godine, nego 1992. godine. Govorio sam i druge stvari. Vodio sam kampanju i na drugim poljima ...

SUDIJA BONOMI: Da, dobro. Da, 1992. godine. Jeste li se uspjeli da setite tokom tog intervjuva nečeg skorijeg šta bi moglo da ih iznervira?

SVEDOK ŠEŠELJ: Jesam, ali to je bilo vezano za unutrašnju politiku. 1995. godine nije bilo tih ratnih sukoba. Uostalom, zatišja su bila u to vreme poprilična. To je bilo pred onu hrvatsku akciju "Bljesak" koja se desila početkom maja. Period od februara, marta, aprila, maja je bio period zatišja. Kad je završena borba za Bihać, negde krajem 1994. godine ili početkom 1995. godine, nastupilo je zatišje na svim fron-

tovima. Ali sam i u ekonomskoj sferi slične napade obavljao, u političkoj, unutrašnje političkoj i tako dalje. I tu je obilje mojih intervju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj, vi razumete ako neko govori stvari, jednom jedne, a onda druge, da to može da bude znak da je on lažljivac. Vi ste nam rekli da sada ovde govorite istinu, pa hajde da se onda usredsredimo na to. Vi ste u vezi toga pripisivanja SDB-u rekli, a upravo je sada iscurilo sa ekrana, da ste ih hteli da ih kompromitujete. Pre samo pet minuta, kad sam vam ja izneo tvrdnju da vi prikrivate dela optuženog, da je ono šta je on učinio bilo zločinačko, to jest da je slao dobrovoljce u druge delove Jugoslavije, vi ste rekli: "To nije istina, slanje dobrovoljaca nije bilo zločinačko delo, nego patriotsko". A da vidimo onda šta ste sada o tom istom periodu rekli malo kasnije i zašto bi to moglo da kompromituje SDB, pa će te onda možda ponovo da razmotri vaš stav i da kaže šta je istina. Vi kažete da ovim lažnim pričama vi napadate SDB želeći da ih kompromitujete. Onda je sudija Bonomi pitao kako bi to njih uzdrimalo ili iznerviralo. Vi ste rekli na to da bi ih to politički kompromitovalo. Objanite, ali ako možete, normalnim tonom, tako da možemo da pratimo, kontrast koji postoji između ova dva odgovora. Bilo bi zakonito da je to optuženi učinio, ali time što ste vi slagali i rekli da je to učinila SDB, vi to njih kompromitujete u njihovoj patriotskoj dužnosti. Objanite?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja tada pokušavam da pokvarim mirovni politiku Slobodana Miloševića svim sredstvima. Ja sam tada, u proleće te godine, održao 20 mitinga širom Srpske Krajine, napadajući, napadajući, napadajući i napadajući do besvesti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Moram ipak da vas usredsredim na pitanje, pošto nemamo toliko vremena i pitanje je vrlo jednostavno. Rekli ste da ste lagali u vezi sa SDB, jer bi ih to kompromitovalo. A rekli ste da bi bilo zakonito da je to uradio Milošević, jer je zakonito da se šalju dobrovoljci. Objasnite.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa to, jednostavno, nije tačno. Vi tu konstruišete, lažno konstruišete. Prvo, patriotska je dužnost pomoći

zapadnim Srbima. Međutim, pošto je usledilo i međunarodno priznanje i Hrvatske i Bosne i Hercegovine, Srbija nije mogla institucionalno da se meša, a ja ovde u ovom intervjuu, u vreme obračuna sa gospodinom Miloševićem, tvrdim da se institucionalno mešala i time želim da i njega i njegovu vlast kompromitujem. Za svakog normalnog čoveka sve je to jasno. Do kraja sam jasan i govorim normalnim tonom i ovo je moj normalni ton.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pozabaviću se ovim jer to moram da kažem vrlo kratko. Vi već nekoliko dana vičete u ovom Sudu i tvrdite da ne možete, ne umete da govorite tiše. To je izmišljotina. Vi, ukoliko to želite, možete da govorite savršeno tiho i vi ste se odali u poslednjem odgovoru pre ove poslednje pauze, kada ste objasnili da ste povisili ton iz retoričkih razloga ili u retoričke svrhe. Istina je, zapravo, da vi vičete sve vreme da biste retorički pojačali to šta govorite, te svoje tvrdnje. Vi umete da govorite savršeno tiho, kada hoćete.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja savršeno vladam sobom i svojim postupcima i fizičkim i verbalnim. To je tačno. A drugo, ja govorim normalno, ne vičem, govorim glasno i jasno i precizno. A to što mi vi zavidite zbog dubine mog glasa, zbog jačine mog glasa, znate, vi tražite neku hormonalnu terapiju pa popravljajte svoje stanje. Mene se okanite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Uzgred budi rečeno, od vas smo i očekivali da napravite tako neki lično jeftin komantar na moj račun, ali recite mi da li ste isto tako vikali i na Lauru Silber? Videli smo ovu traku, da li se nešto promenilo u vašoj samokontroli, da li ste možda imali problema sa sluhom tada, da li su vam se hormoni promenili? O čemu se radi?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Na moje jeftine trikove, vi crkoste od smeha. Šta mislite da upotrebim neki skuplji? Možda biste prsnuli od smeha? Za razliku od vas, gospodine Najs, Laura Silber mi je izgledala jedna, kao jedna mlađa žena, lepšeg izgleda, čak i onih ženskih obli na i ja sam svoj način govora tome prilagodio. Ja da ovde sa ovim lepim damama razgovaram, ja bih razgovarao sasvim drugačije. S vama razgovaram kao s jednim nadobudnim tužiocem koji misli da

mного zna i da je pametan, a ja pokažem da ne zna mnogo i da nije baš naročito pametan. Nisam rekao da ste glupi, nego niste baš naročito pametni. I drugo, ja ovde govorim na jedan način, jer sam u sudnici, na drugi način govorim u svom kabinetu, kad mi dođu gosti ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj, gospodine Šešelj. Prvih osam dana vi uopšte niste razgovarali sa mnom. Vi ste razgovarali sa drugom osobom pred trojicom sudija i rekli ste nam da ste pokušavali da kažete istinu i potpunu istinu, a na njih ste vikali iz retoričkih razloga. Zar nisam u pravu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Niste, na njih nisam vikao. Ja sam govorio primereno sudnici ...

SUDIJA ROBINSON: U redu. Dajte da nastavimo sa unakrsnim ispitivanjem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ovde u sredini vidimo ovaj vrlo interesantan pasus. Pošto ste rekli da je Milošević preuzeo kontrolu nad JNA, rekli ste da je zbornička operacija planirana u Beogradu. Bosanske snage su učestvovalе i one su činile najveći deo snaga. "U međuvremenu, specijalne jedinice, najbolje opremljene jedinice stigle su sa ove strane i to su bile policijske jedinice". A onda sledi ova rečenica: "Takozvane 'Crvene beretke', specijalne jedinice Službe državne bezbednosti Srbije. A sada pitanje. To je isto ono šta sam pomenuo iz onog poslednjeg inserta ili pretposlednjeg inserta, nadovezujući se na jedno pitanje sudije Kvona. Prema vašim sopstvenim rečima, gospodine Šešelj, kako ste vi u martu 1995. godine, govoreći o Crvenim beretkama, govorili o njima da su specijalne jedinice Služne državne bezbednosti Srbije.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja sam konstruisao na osnovu toga što je Frenki bio dobrovoljac u Krajini. On je čak u Vladi Srpske Krajine vodio bezbednosno-obaveštajne poslove ili tako nešto. Ne znam tačno kako mu je to formalno nazivano. Ja sam špekulisao što je veći deo tih ljudi bio ranije među dobrovoljcima u Srpskoj Krajini i pravio

jednu intrigu za koju sam očekivao da će eksplodirati kao politička bomba, a te Crvene beretke iz Krajine su već se proćule svuda i ja sam koristio ime Frenkijevo da bi ih vezao za Službu državne bezbednosti Srbije. Konstruisao sam to i prilično uspešno, po svemu sudeći, pošto ste vi tome naseli, na tome zasnovali optužnicu protiv gospodina Miloševića i sad vam se optužnica sasipa, cepa, ode. Jer vi nemate nijedan materijalni dokaz za ovo. Vi imate moju izjavu, datu smišljeno, iz političkih razloga, da nekoga diskvalifikuje, da nekome nanese političku štetu i tako dalje. Nemate nijedan materijalni dokaz.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ima dve stvari koje želim da pokrenem na osnovu ovog odgovora. Vi jasno stavljate do znanja da su Crvene beretke koje pominjete u ovom delu odgovora, Frenkijeve. Znači možemo da isključimo iz razmatranja i kapetana Dragana i njegove ljude ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: ... ovo je Frenki ovde. Ja samo čitam vaš odgovor.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vi ga loše čitate. Prvo, ja uopšte ne znam da li je Frenki bio u Zvorniku i sumnjam da je uopšte bio. Ja konstruišem, ja ga stavljam u jedan kontekst, znajući da je Frenki nervozan čovek, čuvši od drugih ljudi, da će ga to iritirati i tako dalje. Ja provociram, a ja znam da je Frenki bio u Krajini i to je činjenica.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kad ste prvi put sreli Frenkija?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvi put sam sreo Frenkija ovde u Ševeningenu (Scheveningen), u zatvoru, kad je došao u leto 2003. godine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kako ste znali da je on nervozan čovek?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Čuo sam priče o njemu. On je važio za prekog, nervoznog čoveka i tako dalje. Tako sam ja čuo priče o njemu. Nije Frenki nepoznata ličnost. Ali ga ja nisam poznavao i nemate nijednog dokaza da sam ga bilo gde sreo. Čak i on kad bi hteo to

dokazati, bio bi nemoćan.

SUDIJA BONOMI: Možda sam nešto propustio, ali šta ste u to vreme imali protiv Frenkija?

SVEDOK ŠEŠELJ: Protiv Frenkija sam imao to što je on bio visoki funkcioner Službe državne bezbednosti, a bio je jedan od najpoznatijih u javnosti saradnika Jovice Stanišića. Ja sam gađao celu službu, jer je ta služba pokušavala na sve načine da uništi Srpsku radikalnu stranku. Bio je sukob tajne policije i opozicione političke partije. Kad bih vam ja sad sve ovde ispričao šta je Služba državne bezbednosti javnosti protiv mene lažno servirala, kakve sve izmišljotine, počevši od toga da sam Hrvat pa nadalje, što me je najteže pogodilo, da vam iskreno kažem. Znaite, kad su za mene servirali da sam Hrvat, Služba državna bezbednosti je upotrebila opozicionu partiju Vuka Draškovića, Srpski pokret obnove, preko svojih agenata u njoj, Milana Komnenića, Aleksandra Taskovića i još nekih i nema ... Mogao bih vam celi dan pričati šta je sve služba protiv mene radila, da biste shvatili kontekst u kome ja ne biram sredstva protiv službe. Ali prepune su moje knjige onoga šta je služba protiv mene radila.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imam još par pitanja u vezi sa ovim odgovorom. Prema vašim rečima, vi ste, dakle, kada ste razgovarali sa Laurom Silber u martu 1995. godine, čistom slučajnošću bili u mogućnosti da kažete, da pričate o jedinici Crvenih beretki koja je vezana za Frenkija, o saznanju da je ona povezana sa Frenkijem, o Službi državne bezbednosti Srbije i to je čista slučajnost da ste vi sve to umeli da kažete kada je, zapravo, ta jedinica počela da postoji tek 1996. godine. Je l' tako?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, vi morate pogledati i ostale moje intervjue iz toga vremena i videćete da ovo nije nikakav izuzetak. Drugo, sama činjenica da je Frenki bio visoki funkcioner Službe državne bezbednosti, a da je bio dobrovoljac u Srpskoj Krajini i da je tada imao tamo tu jedinicu, ne znam tačno ni kakva mu je funkcija

bila u njoj, Crvenih beretki, za mene je dovoljno da povežem, kao što ste i vi povezivali, a nemate ni jedan materijalni dokaz. A ostajem na tome da je Jedinica za specijalne operacije formirana 1996. godine i da ova jedinica Crvenih beretki iz Srpske Krajine nije imala institucionalne veze sa Službom državne bezbednosti ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Poslednje pitanje u vezi sa ovim vašim odgovorom. Jedna rečenica dalje kaže ... Vi kažete govoreći o toj operaciji u Zvorniku: " Vojska se malo angažovala u toj operaciji. Uglavnom je davala artiljerijsku podršku, gde je trebalo". Da li je to tačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vojska je bila angažovana, a davala je i artiljerijsku podršku. Vojska je artiljerijom gađala tvrđavu iznad Zvornika. Ali to da se vojska malo mešala, vojska je predvodila to.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači ... Da završimo. U ovom odgovoru: Milošević, vojska, policija, Frenki Simatović, Crvene beretke, pa i Arkan i svi dobrovoljci u ovom vašem odgovoru, svi su zajedno povezani u napadu na Zvornik. To je priča koju ste vi ispričali Lauri Silber. Ja vama tvrdim da je to tačno.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja vama tvrdim da to nije tačno. Ja vama tvrdim da je JNA izvodila operaciju u Zvorniku, da su u operacijama učestvovala snage Republike Srpske koje su se tek formirale, da su učestvovali dobrovoljci Srpske radikalne stranke, učestvovali su i arkanovci ...

TUŽILAC NAJS: Molim broj za ovaj dokazni predmet.

SUDIJA ROBINSON: Da.

sekretar: To će biti dokazni predmet 887.

SUDIJA KVON: Gospodine Šešelj, što se tiče gospodina Simatovića, da li znate od kada je on angažovan u Državnoj bezbednosti?

SVEDOK ŠEŠELJ: Ne znam od kada. Pa mislim da je tamo dugo kao profesionalac, da je napredovao od najnižeg agenta do najvišeg funkcionera. Ali ne znam tačno od kada.

SUDIJA KVON: Da li je on radio za Službu državne bezbednosti pre nego što je krenuo u Zvornik kao dobrovoljac?

SVEDOK ŠEŠELJ: Nisam ja nikad rekao da je on krenuo u Zvornik kao dobrovoljac. On je krenuo kao dobrovoljac u Republiku Srpsku Krajinu. Ja vam ne bih mogao potvrditi od kada je on ...

SUDIJA KVON: Izvinjavam se. Onda sam ja pogrešio. Izuzimajući to, odgovorite, molim vas, na pitanje?

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja ne bih vam sad mogao baš pouzdano reći. Ja pretpostavljam da je on pre toga radio u Službi državne bezbednosti pa išao kao dobrovoljac. Mi smo imali policajca još višeg ranga, Radovan Stojčić Badža, bio je posle general-pukovnik policije koji je kao dobrovoljac otišao u Srpsku Krajinu u istočni deo. Pretpostavljam da je takav slučaj i sa Frenkijem, ali ja tu nemam pouzdana saznanja.

SUDIJA KVON: Hvala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sad ću da vam pokažem jedan kraći insert iz jednog postojećeg dokaznog predmeta koji smo ponovo doneli radi Pretresnog veća. Postoje prevodi relevantnih delova na engleski. Dokument se odnosi na ceremoniju ... Dokazni predmet 390 ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Sve sam dobio na engleskom i to, zaista, nama smisla, nikakvog, jer ja ne znam engleski.

SUDIJA ROBINSON: Ali vi ćete da čujete prevod.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ćete da čujete sa zvučnika. Da li imate na svom ekranu sliku Frenkija Simatovića? Da li ga vidite?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sad slušajte šta on kaže i mi ćemo to da pratimo po transkriptu.

(Video snimak)

Frenki Simatović: Zahvaljujemo se što ste prihvatili poziv da prisustvujete obeležavanju godišnjice formiranja Jedinice za specijalne operacije Službe državne bezbednosti. Ona je konstituisana 4. maja 1991. godine u periodu raspada prethodne Jugoslavije ... I neposredno je delovala u funkciji zaštite nacionalne bezbednosti u uslovima direktne egzistencijalne ugroženosti srpskog naroda na njegovom celokupnom etničkom prostoru. Njena borbena dejstva su bila anti teroristička i usmerena na sprečavanje ratnih zločina, masovne odmazde i genocida. Od prvog postojanja i osnivanja jedinice ...

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelji, da li ste ovaj film videli ranije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Video sam ga kad ste ga prikazivali u toku suđenja gospodinu Miloševiću. Ja mislim da sam ja još tada bio u Beogradu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi onda znate kako ovaj video snimak prikazuje kako optuženi Milošević vrši smotru Crvenih beretki i prikazuje, mada mi to možemo lako da nađemo za vas ako želite da se to potvrdi, prikazuje kako on stoji u jednoj prostoriji dok mu se ovim govorom obraća Frenki Simatović. Znači, on govori o osnivanju ove jedinice u maju 1991. godine. Da li je to tačno ili ne?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: O tome Franko Simatović Frenki govori. Ali iz njegovog govora nije jasno šta on pod tim podrazumeva. On svoju ratničku tradiciju nastavlja u jednoj jedinici koja je institucionalno u Srbiji formirana 1996. godine kao JSO. Ona u Krajini nije postojala kao JSO i kao jedinica Državne bezbednosti Srbije. U Krajini je

Franko Simatović vodio obaveštajnu službu ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite ... Zaustavite se na trenutak ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ... Republike Srpske Krajine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne želimo da trošimo previše vremena, ali samo želimo da podsetimo Pretresno veće, pa i vas, pošto ste to gledali ranije, kao i mi, mi koji čitamo iz engleskog teksta ... Vi možete da mi poverujete da to piše, jer mi čitamo iz engleskog transkripta. On govori o ogromnim doprinosima ove jedinice, o tome da je 47 poginulih, 250 ranjenih da su bili na 50 različitih lokacija. On daje istorijat ove jedinice, kako je ona osnovana, kako je bila angažovana u bitkama od oktobra 1991. godine sa hrvatskim snagama u Benkovcu, Starom Gospiću, Plitvicama, Glini, Kostajnici i drugim mestima. To su Crvene beretke pod komandom Simatovića. Specijalna jedinica o kojoj ste vi govorili u svojim intervjuima i ovo pokazuje da ono šta ste govorili Lauri Silber, ne samo da nije netačno, već je apsolutno tačno, sve šta se tiče Crvenih beretki, zar ne?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, to nije tačno. A ja ću vam, radi lakšeg objašnjenja, to uporediti sa nečim što se desilo u okviru Srpske radikalne stranke. Ja sam sa nekim svojim političkim prijateljima u januaru 1990. godine formirao Srpski slobodarski pokret, pa smo se ujedinili sa Vukom Draškovićem u Srpski pokret obnove, pa smo smenili Draškovića pa je on formirao sličnu stranku pod istim nazivom, pa smo mi promenili naziv u Srpski četnički pokret. Pa smo u februaru 1993. godine se ujedinili sa Narodnom radikalnom strankom u Srpsku radikalnu stranku, ali ja sam i u naš Statut uneo i neprekidno se pozivam na svoje prethodno partijsko angažovanje od 1990. godine. Formalno je Srpska radikalna stranka u martu 1991. godine registrovana, a mi proslavljamo jubilej više od godinu dana ranije. E tako, ovde ljudi koji su već učestvovali u ratu i verovatno je glavnina jedinice bila u tim Crvenim beretkama u Krajini, svoje, jednostavno, tradicije proširuje, nadovezuje. Ali kako onda tu objasniti arkanovce koji su takođe uključeni 1996. godine ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Poslednje pitanje ...

SUDIJA ROBINSON: Možemo da pekoračimo vreme pet minuta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako pogledate ovaj video kao jednu celinu, jasno je da on govori o jedinici kao jednoj celini. Opisuje njen istorijat i ljude koji su odlikovani, kao i ljude koji su poginuli pre nekoliko godina, o njima govori i tako dalje. A optuženi Milošević stoji i odaje počast ovoj grupi ljudi. Da li vi verujete da je on učestvovao u nekoj vrsti predstave? Da li to želite da kažete?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa zašto gospodin Milošević ne bi odavao počast svim poginulim Srbima u ovom ratu. To su pripadnici našeg naroda. Ali ja vam kažem, institucionalne veze nije bilo. Pazite, ja se pozivam na tradicije Vojina Popovića i Vojina Tankosića, četničkih vojvoda od pre Prvog svetskog rata, Vasilija Trbića i još nekih, pa na tradicije Draže Mihajlovića, ali ne mogu ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaustavite se, molim vas, na trenutak ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: insticionalna veza među nama. Mi Srbi smo jedinstven narod i ovakav stav koji ovde iznosi Franko Simatović Frenki proističe iz činjenice da smo mi jedinstven narod. Ali institucionalne veze između te jedinice Crvenih beretki u Srpskoj Krajini i Službe državne bezbednosti Srbije nije bilo nikave, po mojim saznanjima, a to što je Služba državne bezbednosti, kad je rat već bio završen, preuzela najveći deo tih pripadnika, pa preuzela još mnoge arkanovce, pa preuzela još mnoge borce iz Srpske Krajine koji su izbegli, to je nešto sasvim drugo, ali vi nas Srbe da podelite kao da mi nismo jedan narod i da tako to sagledavate, to je nemoguće. Institucionalne veze nije bilo, insistiram na tome.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ova traka vrlo jasno pokazuje da je jedinica osnovana 1991. godine i koja je delimično prekomandovana u Srbiju u septembru 1991. godine, kao što vidimo i koja je preuzela jednu zgradu 1995. godine i koja je nazvana po Radoslavu Kostiću, koji je poginuo. Ovo pokazuje da je osnovana u maju 1991. godine od

strane ovog optuženog, koji je odavao počast toj organizaciji i to se uklapa sa vašim sopstvenim svedočenjem, jer, kao što ćete da se setite, rekli ste mi da to nikad nije moglo da bude zakonski opravdano i zbog toga ste o tome lagali, gospodine Šešelj. Znete li da ste uhvaćeni u toj laži?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vi mene niste uhvatili u laži. Ja vas celi dan hvatam u laži. I juče vas celi dan hvatam u laži, gospodine Najš. Ovde samo vi lažete, a ja sam vam svedočio o činjenicama i precizno vam ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, vi znate o čemu ću morati ponovo da vam pričam. Uobičajena je praksa u sudovima da zastupnici jedne strane kažu svedoku druge strane da ne govori istinu. To je jednostavno njegova profesionalna obaveza. Tu nema ničeg ličnog. On to čini na osnovu dokaznog materijala i uputstava koje sledi. Nije prikladno da vi odgovarate na ovaj način, na koji odgovarate i ja sam vam to već nekoliko puta objasnio. Za danas prekidamo sa radom i nastavljamo u sredu iduće nedelje, u 9.00.

Fond za humanitarno pravo